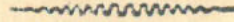

1950

Yardımlseverenler Derneği
Genel Kongre Zaptı

ANKARA
Güzel Sanatlar Matbaası
1951

Yardımcıseverenler Derneği Kongresi

1950

Yardımcıseverenler Derneğinin 1950

Yılı Kongresine Seçilen Delegeler

1950

Yardımcıseverenler Derneği Genel Kongresi Zaptı

Güzel Sanatlar Matbaası

ANKARA

1951

Yardımssevenler Derneğinin 1950 Yılı Kongresine Seçilen Delegeler

Merkezi	Adı ve Soyadı
Ankara	Fuat Seyhun
"	İnayet Gökbel
"	Sülhiye Ayberk
Aydın	Melahat çiftçi
Çanakkale	Mürüvvet Bayar
Denizli	Enise Ege
Diyarbakır	Memet Burç
Erzurum	Hürriyet Dinç
Eskişehir	Nihal Gediz
"	Leman Aklan
Giresun	Seyhun Erkut
İzmir	Sekine Tabak
"	Muzaffer Uras
İstanbul	İffet Halim Oruz
"	Hasane İlgaz
Kars	Abbas Çetin
Kastamonu	Emine Özçörek
Mersin	Müzeyne Turhan
Sivas	Suzan Zenbilci
Sinop	Kâmran Şekeroğlu
"	Hasibe Altay
Zonguldak	Fikret Karanakçı
"	Mihrimah Onaran
"	Hayriye Tursan
"	Leyla Özel
Trabzon	Vecihe Koper
"	Necmiye Payzın
Kırıkkale	Melahat Demircan
"	Türkân Yertan
Nazilli	Mesude Çam
Kozlu	Suphiye Orancı
Manisa	Mebrure Aksoley

Yardımssevenler Derneği Kongresi

BİRİNCİ BİRLEŞİM

Birinci Oturum

Açılma Saati: 10.30

1.6.1951 Cumartesi

GENEL SEKRETER MÜJGÂN AĞAOĞLU — Hanımefendiler, Derneğimizin yirmi dördüncü yıldönümü münasebetiyle kongremizi açıyorum, hepinizi saygı ile selâmlarım. Kongre gündemi gereğince yoklama yapacağız. Bir Başkan, bir Başkanvekili ve iki de kâtip seçilmesi lâzımdır. Müna-sip görürseniz Kongre Başkanlığına Sekine Tabak'ı teklif ediyorum.

Dr. MEDİHA ELDEM — Kongre Başkanlığına Hasene Ilgazı teklif ediyorum.

MÜJGÂN AĞAOĞLU (Devamla) — O halde Kongre Başkanlığına Hasene Ilgazı teklif ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başkanvekilliğine Fikret Karanakçı (Zonguldak) ı kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kâtipliklere de; Mürüvvet Bayar (Çanakkale), Leman Aklan (Eskişehir) i oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başkanlık kürsüsüne Hasene Ilgaz Hanım; gelerek; teklif sahibi arkadaşımın vermiş olduğu vazife dolayısıyla kürsüye çıkınış bulunuyorum. Yoksa saatlerim dolu ve vazife alacak durumda değildim. İmkân bulur-sam bu vazifeyi ikinci başkana devretmeye çalışacağım. Zamanım olmadığı için bu vazifeyi almayı istememiştim. Beni isteyen arkadaşlara bil-hassa teşekkür ederim. Şimdi kongreye başlamazdan evvel bundan evvel-ki yıllarda olduğu gibi bir hayır kurumu ve bir kadın teşekkülü olarak daha çok kök salmaya çalışan ve günden güne gelişmesini beklemiş olduğumuz Yardımssevenler Derneği Büyük Atatürk'ün ve onun manevî şah-siyetlerinin her zaman yardımını görmüştür ve bilhassa aramızda müessis arkadaşlardan bir kaçının bulunması da bize daha büyük bir iftihar ve-riyor. Bu şekilde gerek o büyük ölünün ve gerek onun civarında vaktiyle çalışmış ve şimdi kaybetmiş olduğumuz arkadaşlarımızı ve cemiyetin senelerce fahrî başkanlığını yapmış olan Münevver arkadaşımızın hâtıra-larına hürmeten tâzim duruşu yapılmasını rica ediyorum.

(Rahmetlilerin hâtıraları önünde bir dakikalık saygı duruşu yapıldı).

BAŞKAN — Yoklama yapacağız. Ancak elimde bir dosya var. Bu dosya içeriye girmeden evvel delege arkadaşlar tarafından imzalanmıştır. Bunu tetkik ettiğimiz zaman delegelerin hemen hepsinin hazır bulunduğunu anlıyoruz. Yalnız on arkadaşın gelmediği anlaşılıyor ki ekseriyet var demektir. Bu sebeple yeni bir yoklamaya lüzum görmüyorum.

Gündemin üçüncü maddesi mücibince 1950 yılını çalışma raporunun okunup müzakeresine geçeceğiz.

(Çalışma raporu okundu)

BAŞKAN — Denetçi raporu da var, Fakat onu müsaade ederseniz Hesap, Tüzük ve Bütçe Komisyonları seçiminden sonra okuyalım. Nihayet zannediyorum ki denetçi raporu bu okunan çalışma raporiyle olduğu kadar bütçe ve hesap işleriyle de alakadardır. Şimdi merkez ve şubelerin çalışmaları kısmına geliyoruz.

(Merkez ve şubelerin çalışmalarına ait kısım da okundu)

BAŞKAN — Gerek Genel Merkez, gerek şubelerin çalışma raporları okundu. Seçime geçmeden evvel gerek şubeler gerek Genel Merkez hakkında izahat almak ve tamamlayıcı bir şeyi söylemek isteyen arkadaşlar varsa lütfen isimlerini yazdırsınlar.

İFFET ORUZ (İstanbul) ... Arkadaşlar, Ben, Genel Merkez raporunda Genel Merkeze taallük eden bir noktanın tartzihini rica edeceğim. O da: Göçmenlere yardım mevzuudur. Orada küçük bir paragraf var: Göçmenlere yardım işinde birlikte çalışıldı, evlerden aynı yardım toplandı, denilmektedir. Acaba Genel Merkez, zamanımızın en mühim meselesi olan bir dâvaya hiç nakit ayırmamış mıdır? Görüyoruz ki bütün merkezlerimizin hemen hepsi faaliyetlerinin mühim bir kısmını bu noktada teksif etmişlerdir. İstanbul, bu konuya 25 bin lira gibi bir meblâğ ayırmıştır. Raporda görüldüğü gibi 15 bin lira fark aleyhimize değildir, on senelik tasarrufumuzun bina için, kendi merkez heyetimiz için ayırdığımız bu paranın mühim bir kısmını buna hasretmişiz, acaba Genel Merkez böyle bir şey yapmış mıdır, yapmamış mıdır? Ben bunun tartzihini rica edeceğim.

MUZZAFFER URAS (İzmir) — Efendim, burada üzüntü ile gördüğüm bir şey vardır. Şimdiye kadar 34 ve 35 olarak bildiğimiz merkez heyetimiz haricinde bir çok merkezlerimiz vardı. Bunların adedinin bugün 24 e indiğini görüyoruz. Bunun âmillerini tabedecekleri broşürde izah ederler ve burada da sebep ve âmillerini bildirirlerse memnun kalırım.

MEBRURE AKSOLEY (Manisa Delegesi) — Ben, derneğin çok eski bir üyesi olmak sıfatıyla aynı zamanda Manisa Delegesi bulunmam hasebiyle çok samimî bir tenkid yapmak istiyorum. Raporu çok zaman evvel okudum ve şimdi de büyük bir dikkatle dilnedim.

Arkadaşım Oruz'un işaret ettiği noktayı ele almak için söz almış bu-

lunuyorum. Raporda göçmenlere yardım işi iki kelime ile hülâsa edilmiştir. Acaba bu yardım ne şekilde yapılmış, nerede yapılmış ve kaç gün devam etmiştir? Ne toplanmış, ne elde edilmiştir? Bunlar hakkında hiç bir izahat yoktur. Yardımsevenler Derneği adına Ankaar'da teşekkül etmiş olan Ankara Göçmenlerine Yardım Komitesine iltihak eden Yardımsevenlerin kolu hazırlamış olduğu raporu Genel Merkez Kuruluna takdim etmiştir. Oradan küçük bir özet çıkarıp biraz da rakamları koyarak yüksek kongreyi pekâlâ tenvir edebilirlerdi.

Arkadaşlar, biz yaptığımız işlerle hiç bir zaman öğünmedik, çalışmalarımız daima kifayetsiz kaldı. Yalnız yapılan işleri de olduğu gibi göstermek ve hakikaten açıklamak yerindedir.

Size cemiyeti tanıtmamanın acı bir misalini vereceğim: Büyük Millet Meclisi bütçesinde her zaman bir küçük yardım fonumuz vardı. Bu, bu sefer de Bütçe Komisyonuna kadar geldi. Ondan sonra Heyeti Umumiyede bizi tanınmamaları neticesi olarak, bu hanımların kaprisidir dediler ve parayı kestiler. Arkadaşlar, 23 sene oldu, belki on senesi mahallî bir teşekkül olarak yaşadı; fakat ondan sonra memleketin dört bucağına yayıldı. İşte burada şarktan, garptan, Orta Anadoludan gelen mümessil arkadaşlarımızı memnuniyetle görüyoruz. İşaret etmek istediğim nokta şu: Reklâm yapalım, biri yüz gösterelim, demek istemiyorum. Fakat yapılmış olan bir mesaiyi olduğu gibi göstermek ve bu heyetinizi tenvir etmek yerinde olurdu. Bundan böyle seçilecek olan heyetlerin bu noktaya bilhassa ehemmiyet vermelerini, daha olgun ve daha dolgun bir raporla Heyeti Umumiyeye gelmelerini istirham edeceğim.

BAŞKAN — Efendim, İffet Halim arkadaşımızın açıklamasını bütün arkadaşlarımız dikkatle dinlediler. Yalnız Manisa Delegatesi olarak konuşan Mebrure Aksoley arkadaşımızın bir şeyi zihnimize takıldı. Elimizde bir mesai programı vardır. Kendisi Manisa Delegatesi ve aynı zamanda da İdare Kurulunun İkinci Başkanı olarak vazifelendirilmiştir. İdare kurulunun hazırlamış olduğu raporun, idare kurulunda ikinci başkan olan arkadaşımızın elinden geçmiş olması lâzımdır ve bunu tekabbül etmiş demektir. Bu şart dahilinde bir ikinci başkan olarak cemiyette hizmet gören arkadaşın kendi mesai programı içinde onu tenkid etmesi idare heyetinde zaman zaman kulağımıza gelmiş olan bazı anlaşmazlıkların bir belirtisi olarak kulağımıza gelmektedir. Diğer vilâyet delegeleri arkadaşlar tarafından bunun böyle tenkid edilmesini gönlüm arzu etmez.

MÜJGÂN AĞAOĞLU — Sayın arkadaşlar, biraz evvel kongreyi açmak için huzurunuzda çıktım. Başkanımızın yokluğu dolayısıyla bu vazifeyi ben deruhde etmiş bulunuyorum. Kongreyi daha fazla bekletmemek için hemen yoklama ve kongre divanı seçimine geçtik. Sizlere hoş gel-

diniz, diyememiştim. Özür dilerim. Genel Merkez Sözcüsü sıfatıyla rapor hakkında tenkidlere cevap vemedim evvel derneğimizin yurdun köşe bucaklarına kadar uzanan ülkelerimizden hoş geldiniz der, hepinizi tekrar saygıyla selâmlarım.

Sayın arkadaşlarım, rapor hakkında konuşan İstanbul Delegatesinin yüksek huzurunuzdaki beyanatın açıklanmasına gelince; İstanbul merkezimiz hakikaten derneğimizin iftihar edeceği merkezlerimizden birisi ve belki de başlıcasıdır. Bu merkezimiz 14 kûsur şubeleriyle zaman zaman çalışmalarını en verimli bir hale getirmiş ve bir bina satın alma maksadiyle geçen sene raporunda bildirdiği gibi 24 kûsur bin liayı ihtiyat olarak ayırmış, derneğin durumunu ilerletebilmek için derneğin bir bina satın alma lüzumunu açıkça ve yazıyla Genel Merkeze bildirmiştir. Her şeyden evvel kökleşebilmek için binalaşma prensibini takip eden derneğimiz İstanbul merkezinin bu teşebbüsüne çok memnun olmuştu ve elden gelen yardımın yapılacağı eski Başkan Bayan Kırdara bildirmişti. Göçmen meselesi memleketimizin en önemli hâdiselerinden birisi olunca Dernek, Genel Merkez, diğer kardeş kurumlarda olduğu gibi bu meseleye lâyük olduğu ehemmiyeti vermiş ve ilk işi, merkez ve şubelerine bu mevzuun ele alınması hususununu Ankara'da Sayın Reiscumhurumuzun refikalarının başkanlığında teşekkül eden ve vilâyetlerde idare âmirlerinin reisliğinde toplanan teşekküllere iltihak edilerek çalışmasını tamim etmiştir. Takdir buyurursunuz ki sayın arkadaşlarım, biz bina alma gibi bünyemize ve kuvvetimizin artmasına sarfedilecek meblâğı vermekten ziyade emeğimizi göçmenler için sarfederek yani yeniden göçmenlere hasrolmak üzere para ve eşya topluyarak bu kurulan büyük teşekküle göndermemiz hem derneğimiz ve hem göçmen teşekkülleri için yerinde olması gereken bir olay olacaktır. Hattâ İstanbul merkezinin mevcut paranın merkez delegesinin söylediği gibi 25 bin lirayı bulan bir meblâğın göçmenlere tahsisine karar verildiğini bugünkü delege, Bayan Kırdardan sonra başkan olunca yapıldığına göre, Genel Merkeze sormuş olsa di, bu paranın doğrudan doğruya bugün aramızda bulunan derneğimiz kurucularından Sayın Bayan Bayar emrindeki teşekkülle olduğu gibi gönderilmesini Genel Merkez istiyecekti. Çünkü diğer merkez ve şubelerimiz bu usulü takip etmişler, Genel Merkez de Ziraat Bankasında göçmenlere ait hesaba gönderilmesini istemiştir.

İstanbul Delegesinin (Genel Merkez, siz ne yaptınız?) demesi yerinde bir soru değildir. Genel Merkez yaptıklarını raporunda beyan etmiş ve çalışmaları İkinci Başkan Mebrure Aksoley'in başkanlığında teşekkül eden ve âdeta Göçmenlere Yardım Derneğinin Ankara merkezi halinde çalışıldığını beyan etmiştir.

Yalnız burada göçmenlere yardım meselesinde medarı iftiharımız olan İzmir çalışmalarından bahsetmek isterim ve bir örnek olmaları noktasından da huzurunuzda beyanını lüzumlu görürüm. İzmir merkezi bütün mevcudiyetiyle göçmenler için çalışmıştır. Şu şekilde, evvelâ İzmire gelen göçmenler âzalarımız tarafından karşılanmış, kendilerine sıcak bir yemek, yatacak bir yer gösterilmiş. Hastalara ve herhangi muhtaçlara lüzumlu yardımlar yapılmış, göçmenler için para toplanılmış, göçmenler için eşya toplanılmış ve rahatsız olduğunu yakinen gördüğüm ve bir tesadüf olarak bulunduğum İzmirde bizzat başkan her şeye rağmen meşgul olmuştur. İzmir merkezimizin her hususta çalışmalarını tebrikle karşılarız.

Genel Merkez bu sene kapanan atölyenin ihyası için çok uğraşmıştır. 100 ailenin işsiz ve açıktaki kalmamasını temin maksadıyla büyük para eklemek suretiyle atölyeyi açmış ve iyi bir duruma doğru yöneltilmiştir ve bu işlerinin arasında göçmen dâvasını ele alan Genel Merkez yine başarılı bir çalışma yapmış ve bu husustaki raporun okunmasını oyunuzda arz edeyim. Rapor huzurunuzda okununca da Bn. Aksoley'in açıklamak istediği malûmat yüksek huzurunuzda bildirilmiş olacaktır.

Rapor hakkında söz alan İzmir Delegatesi arkadaşımızın sorusuna gelince, büyük kongreye her yıl artan merkez ve şubelerimizin iştiraki sayın arkadaşımızın yerinde ve haklı görüşleriyle daha fazla olurdu. Evvelki yıl 43, geçen yıl 34, bu yıl 24 dür. Bu durum derneğimizin bir küçülme kaydetmesi demek değildir. Her tesis hayatında bir çok dalgalanmalar kaydeder. Bu, tabii bir haldir. Biliyorsunuz ki bazı vilâyetlerde valilerin değişmesiyle başkanların değişmesi belki bir duraklama devri geçirtmeğe sebebiyet vermiştir. Fakat bugün 24 iştirak, gelecek sene vilâyet adedimiz kadar artacağına muhakkak göziyle bakmalıyız. Çünkü dernek çalışmaları verimlidir. Yerindedir. Canlıdır. Herkesçe takdir edilmektedir. Bunlardan bir kaçını nümune olarak kaydetmek isterim. Böyle bir sebeple 8 ay kapalı kalan Zonguldak merkezimize Dernek Genel Merkezi tarafından müfettiş arkadaşlar gönderilerek yeniden ihya edilmesine ve az zamanda Zonguldak merkezi bir yılda yapılabilmesi ancak mümkün olabilecek başarılar elde etmesine bugün bizzat başkan ve arkadaşlarının iştiraki temin edilmiş bulunmaktadır. Bundan başka Kars ve sair vilâyetlere valilere yazı ile derneğin yeniden ihyası için müracaatlarda bulunmuş ve iyi neticeler alınmıştır. Önümüzdeki yıl üstün bir durumla kongreye iştirak edileceğini tekrar tebşir etmek isterim.

Manisa Delegatesi arkadaşımızın sorularına cevap verdiğimi sanıyorum. Kendileri isterlerse istedikleri hususları bildirsınler, izah etmeğe hazırım.

BAŞKAN — Bu kongreye sunulacak rapor idare heyetinden geçmiş

midir; yani bir tekâmül haline gelmiş midir? Bu tekâmül sizin Genel Merkezde de mevcut müdür? Yoksa herhangi bir arkadaş raporu hazırlar; kongreye mi sunar?

MÜJGÂN AĞAOĞLU (Devamla) — Sayın Başkan, çok esaslı bir noktaya temas ettiler. Sayın arkadaşımız Mebrure Aksoley'in bu hususları yakından bildiğini bildiğim için üzerinde durmamıştım. Rapor beş büyük heyet önünden geçer ve incelenir. Şöyle ki: Evvelâ rapor, idare heyetinde arkadaşlar arasında vazife taksimi yapılarak hazırlanır; Plânlaştırma Komisyonuna havale edilir. Komisyon da inceler, lüzumlu esaslar üzerinde durulur. Yönetim Kuruluna havale edilir, Yönetim Kurulu inceler; Genel Merkeze havale edilir. Genel Merkezde açıkça ve birer birer okunup atölye çalışmaları, umumî çalışmalar ve hesaplar üzerinde durulur. Kongreden bir hafta evvel toplanan Ankara çalışmaları toplantısına havale edilir. Orada yalnız bu rapor konuşulur, incelenir. Nihayet Büyük Kongreye, yüksek huzurunuzda o şekilde getirilmiştir. Bir değil beş defa gözden geçirilerek gelen raporumuzda kusurlarımız varsa yine huzurunuzda cevap vermeye âmadeyim. Bunü arz ediyorum.

BAŞKAN — Mebrure Aksoley arkadaşımıza cevap vermeden evvel plaânlaşmaya giden İdare Heyetinin hazırlamış olduğu raporu İdare Heyetine verilir; mesul bir heyet tarafından tetkik edildikten sonra ve hususî bir formaliteden sonra basıma sevkedilir. Bir arkadaşımın işaret ettiği ve usulüzlükten bahsettiği bir şey vardır, tatmin edilmediğini söylüyor. Biz çalıştık diyoruz, arkadaş da dinliyelim.

MEBRURE AKSOLEY (Manisa Delegesi) — Efendim, tavzih yapmak zorundayım. Bundan iki buçuk, üç ay evvel cemiyete faydalı olamayacağım kanaatiyle gerek İdare Kurulundan ve gerekse Genel Merkez Kurulundan istifa etmiş bulunuyordum. Genel Merkez Kurulu arkadaşlarım şahsıma karşı teveccüh ve iltifat göstermişlerdir.

Huzurunuzda hepsine teşekkür ederim. Bu teşekkür borcumu esasen vakit bulup yapamamıştım. İstifamı kabul etmemişler, 2,5 - 3 aydanberi Cemiyetin mesaisiyle alâkadar değilim. Bu raporun ne şekilde hazırlandığını, muhtevasının ne olduğunu bilmiyorum. Bu Cemiyete katılmış, emek vermiş eski bir arkadaşınızım. Aynı zamanda Manisa Delegesi olarak söz aldığımı ve tenkidlerimi o ölçüden yaptığımı arzetmiştim. Tavzihim bundan ibarettir.

MÜJGÂN AĞAOĞLU — Aksoley'in tavzihini teşekkürle karşılıyoruz. Maksat ve gaye anlaşılmıştır. Manisa Delegesi olarak Genel Merkez çalışmalarını ve raporu burada görmüşlerdir. Arkadaşımızın emeği ve gayreti

hepimizce malûmdur. Reklâm hususunda elimizden gelen yapılmış; yapılmaktadır. Büroşür, film, ve mütemadi gazete yazıları, cumhuriyet bayramlarında, 30 Ağustosta tayyareden atılan dernek vecizeleri, radyo konuşmaları mümkün mertebe yapılmaktadır. Ancak derneği tanımak isteyenler tanıyabilirler. Bu bir hakikattir.

İFFET HALİM ORUZ (İstanbul) — Sayın arkadaşlar; Genel Sekreterin benim sözlerimi biraz vakitsiz dinlemiş olduğuna işaret edeceğim. Ben, Genel Merkezin, göçmen işlerine önem verdiğini tebarüz ettirmiştim zannederim. Bu arada kendi çalışmalarımızdan da bahsettim. Ben İstanbuldan bahsederken, İstanbul yaptı, Genel Merkez yapmadı, diye bir şey söylemedim. Bizim gösteriş çağımız geçti. Dâvamız samimidir; Genel Merkezden çalışma raporu istiyorum. Dilek Komisyonu toplanacaktır. Dilekler arasında Genel Merkezin de bir rapor vemesini talep edebilir.

BAŞKAN — Bu nevi yapıcı tenkidler birbirimizi kırmak için değil, daha iyi yapmak için ve gelecek yıllarda daha hazırlıklı bulunmamız için yapılmış tenkidlerdir. Bütün arkadaşlara teşekkür ederim. Alâkadar olan arkadaşlara bilhassa teşekkür ederim. İşaret ettikleri rapor geldi, müsaade ederseniz okutuyorum.

(Göçmenler hakkındaki sonradan celbedilen rapor okundu)

BAŞKAN — Efendim, muttali olduk, teşekkür ederiz. Herkes bunu şükranla karşılamıştır. Kongrelerin en hakikî mânası kendi çevrelerinden ziyade onun diğer çevre ve haricindeki akislerinin neticesidir. 63 vilâyetin temsilcisi olarak bulunuyoruz. Ankara için her zaman anlaşmamız mümkündür. Kongrelerin buradaki almış olduğu hava kendi illerinin içinde gösterecekleri işleri haber vereceklerdir. Bunu okumakla büyük hizmet gördük kanaatindeyim. Bizce en hakikî şey başarılmış oluyor. Gündemimizin dördüncü maddesi mucibince komisyonlar seçeceğiz. Bunu seçecek arkadaşlarımız bizim hesaplarımızı ve bunun nihayetinde yazılmış olan bütçemizi, Tüzük Komisyonunda İdare Kurulunun ve Genel Merkezin istemiş olduğu bir tadilât varsa ve dilekleri varsa diğer vilâyetlerden gelmiş ve Kongreye iştirâk etmemiş olan dileklerin hepsini inceliyecekler, bize raporlarını getireceklerdir. İdare Heyeti hesap işlerinin ibrasını yaparak yeni İdare Heyetinin seçimine geçmiş bulunacağız.

Şimdi bu hususta hakikaten çalışacak, zaman verebilecek ve bu işleri seve seve yapabilecek arkadaşların namzet gösterilmesini rica ednyorum. Evvelâ Hesap Encümeni için:

Muzaffer Uras (İzmir).

Nejat Taşer (Mes'ul Muhasip).

Leylâ Özen

Melâhat Çiftçi (Aydın) (Sesleri).

BAŞKAN — Nejat Taşer tabii olarak izahat verecek bir arkadaştır. Diğer üç arkadaş da Hesap Komisyonunda çalışarak raporları ve hesap kısımlarını inceliyeceklerdir. Heyetin reyine arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul edilmiştir.

Müsaade ederseniz hesap ve bütçe mevzuları birbirini tamamlayıcı işlerdir. Ayrı bir komisyon seçmektense Bütçe Komisyonunun vazifesini de bu üç arkadaşta verelim (Muvafık sesleri).

Tüzük Komisyonu için namzet göstermenizi rica ediyorum.

(Türkân Berker, Sekine Tabak, İffet Halim Oruz, sesleri).

BAŞKAN — Başka çalışmak isteyen arkadaşlar var mı? Yok.

Bu üç arkadaşta Tüzük Komisyonu için kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi Dilek Komisyonu seçimine geçiyoruz.

Leman Aklan (Eskişehir), Müzeyne Tarhan (Mersin), Suphiye Orancı (Zonguldak), Sekine Tabak (İzmir), Mihrimah Onaran (Zonguldak), Melâhat Demircan (Kırıkkale).

BAŞKAN — Bu arkadaşlar Dilek Komisyonu için teklif edilmektedirler. Reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonlara seçilmiş arkadaşlardan gayri akadaşlar istedikleri zaman istedikleri komisyonun mesaisine iştirâk edip sonra mütalâalarını söyleyebilirler.

Arkadaşlar, bütün çalışmalar bugün öğleden sonraki zaman içinde olacaktır. Yarın saat 9 da Atatürk'ün kabrine gideceğiz. Birleşme yeri Halkavidir. Yarın saat 9 a kadarki zaman içinde komisyonların hepsi raporlarını hazırlamış ve Kongre Başkanlığına takdim etmiş olmasını sureti hususiyede rica ederiz. Yarın Atatürk'ün kabrine gittikten sonra dosdoğru buraya geliriz. Güzel bir verim alarak Kongremizi neticelendirebiliriz. Çok plânlı çalışabilmek için bugün rica ediyorum. Mesailere devam ederek Komisyonlar raporlarını hazırlasınlar. Yarın saat 10 da toplanmak üzere birleşime son veriyorum.

Kapanma satti: 11,50

İKİNCİ BİRLEŞİM

Açılma saati: 10

BAŞKAN — Hasene İlğaz

KÂTİPLER — Mürüvvet Bayar (Çanakkale Delegesi), Leman Aklan (Es-

kişehir Delegesi).

BAŞKAN — Celseyi açıyorum.

Dünkü vermiş olduğunuz karara göre Hesap, Bütçe, Dilek ve Tüzük Komisyonları üzerinde münakaşa yapacağız. Şimdi elimizde Hesap ve Dilek Komisyonunun raporu vardır. Bunları okutuyorum.

(Dilek ve Hesap Komisyonunun raporu okundu)

Kongre Başkanlığına

Dilek Komisyonu toplandı. Başkanlığa Bayan Suphiye Orancı, Kâtipliğe Bayan Leman Aklan seçildiler.

1 — Mersin dileği: Yapılmakta olan dernek binasının tamamlanması için lüzumlu olan 18 bin liranın Genel Merkezden borç olarak verilmesine, iki dikiş makinesinin bedeli mukabilinde temin edilmesine,

2 — Sivas: Gelir kaynağı teşkil etmek için bir dikiş atölyesi açılmasına lüzumlu olan iki dikiş makinasının bedeli mukabilinde temini,

3 — Denizli: Derneğe gelir temin etmek için imkân varsa Genel Merkezden bir trikotaj ve bir çorap makinesinin verilmesi. Bu demirbaşların Genel Merkeze ait olması ve gelirinin Denizli Merkezine kalması, bundan gayri bedeli mukabilinde iki dikiş makinasının temini, bir çok vilâyetlerde meselâ Adana ve emsali gibi verimli olacağı şüphe edilmeyen illerimizde de derneğimiz merkezlerinin açılmasına himmet edilmesi.

Ankara mekezinde günün hayat şartları içinde çocuklarının tahsilini yaptırılmayacak durumda olan orta halli ailelerin yavrularının istikballerini kurtarmak gayesiyle dernek tarafından bir talebe pansiyonu kurulmuş ve pansiyon halen faaliyettedir. Bu pansiyonda çocuklarının her türlü ihtiyaçlarını herhangi bir sıkıntı duymadan temin edebilecek vaziyette varlıklı kimseler çocuklarının bulunduğu haber alınmıştır. Derneğin gayesi Ankara şehrinin günlük hayatına ve ihtiyaçlarına ayak uyduramayacak durumdaki ailelerin çocuklarının istikbalini kurtarmak için tahsil işini sağlayamayacak olanlara yardım olduğuna göre pansiyonda kayıtlı zengin çocuklarının yerlerini orta halli veya daha zayıf aileler çocuklarının da alınması maksadımıza daha çok uyacaktır. Merkez heyetinin bu hususta açıklamada bulunmasını ve böyle bir durum varsa derhal ıslah edilmesini teklif ederim.

4 — Kırıkkale: Derneğin işgal etmekte olduğu oda bir albay tarafından işgal edilmiş ve mahkemece tahliye kararı alındığı halde oda halen boşaltılamamıştır. Şubemizin çalışabilmesi için bu odanın Genel Merkezce tahliyesinin temini,

Dikiş atölyesi açmak gayesiyle merkezden iki dikiş makinasının gönderilmesi,

Merkezlerin çalışmalarının matbuat yoluyla propagandasının yapılması,

5 — Ankara: Şefkat pullarının evlenme sağlık raporlarında kullanılması yoluna gidilmesi,

6 — Zonguldak: Genel Merkeze gönderilen % hissesinden atölyeler gelirinin muaf tutulması ve yüzdenin diğer gelirlere teşmil edilmesi, 1950 yılının mesai raporunun gönderilmesi geç kaldığından çalışmaların Genel Merkez raporuna geçirilememiş olduğu,

7 — Eskişehir: Bir çok yol kavuşağı olan Eskişehirden verem sanatoryumlarına gönderilen yoksul hastaların yol parası durumu çok fecidir. Bindiği gibi belediyeler nizamnamesi ancak huduttan hududa gönderilir. Bu yoksul vatandaşların durumu hem kendilerinin çektiği sıkıntı ve hem de saçıkların mikrop dolayısıyla ehemmiyetle üzerinde durulacak bir hâdisedir. Her ne kadar çalışma raporunda bu hususun mahallî verem savaş derneklerince temin edileceği Sağlık Bakanlığınca vaadedildiği yazılıyorsa da henüz böyle bir emir yoktur. Öyle ki bu ilgisizlik yüzünden sanatoryumda üç aylık tedavi, gıda aldıktan sonra bu hastalar yollarda çektikleri ızdırıp yüzünden bütün bu masraflar heba olmaktadır. Derneğimiz bu yolda pek çok para vermektedir. Bu itibarla kabilsen veremlilerin demiryollarımız ve Sağlık Bakanlığının anlaşması ile doğrudan bir permi ile sanatoryumlara ve sanatoryumdan çıktıktan sonra yurtlarına gönderilmek çarelerinin bulunması. Atölyelerimiz için üç adet dikiş makinası gönderilmesi.

8 — Diyarbakır: Başkanı tarafından derneğe teberrü edilen ve Diyarbakırın en güzel bir mevkiinde olan 600 metrekare arsaya bina yapılabilmesi için avans olarak bilâhare ödemek şartıyla para verilmesine ve dört adet de dikiş makinası gönderilmesine.

Başkan	Kâtip	Üye	Üye
Suphiye Orancı	Leman Aklan	Melâhat Demircan	Enise Ege
Üye	Üye	Üye	Üye
Müzeyne Turhan	Mihrimah Onaran	Suzan Zenbilci	İnayet Gökbel

Yardımsevenler Derneği Kongre Başkanlığına

1/3/1950 tarihinden 28/2/1951 tarihine kadar devam eden Derneğin hesap ve kuyudatını tetkik eden Hesap Encümeni aşağıdaki neticelere varmıştır:

1 — Geçen sene yeni devreye nakledilen gelir fazlası 127.946 lira 92 kuruş idi. Bu seneye 101.397,11 TL. siyle geçmektedir.

Passif		Aktifte	
Devreden gelir fazlası:	101.397,11	Tahvilât	11.500,00
para tahsiline yetkili		Demirbaşlar	31.678,72
eleman kafelet ücreti		Stoklar	32.972,73
olarak mevcut	2.001,00	Eşya deposu	835,50
		Muhtelif borçlular	19.100,00
kuruşa varmaktadır.	103.398,11	Henüz tahsil edilmeyen sa-	
		tiş bedelleri ve avanslar	3.336,71
		Teminat	416,75
		Bankada	1.108,71
		Kasada	2.448,99
			<hr/>
			103.398,11

Bu hesabatın defter kayıtlarına mutabık ve usulü dairesinde tutulmuş olduğu görülmüştür.

2 — Merkezlerimizde mevcut ve Genel Merkez adına tapuya bağlanmış bulunan gayrimenkuller hesabatımızda görülmemektedir.

3 — Tahsilâtın yetkililerce imzalı makbuzlarla yapıldığı, sarfiyatın da gerekli müspet evrak ile cereyan ettiği tesbit edilmiştir.

4 — Atöyelere ait hesabat da tetkik edilerek neticelerin hesabı katı cetvelinde gösterildiği şekilde olduğu anlaşılmıştır. Buna nazaran:

Dikiş atölyesi TL. 2.551,39 gelir noksanı

Elişi Atölyesi TL. 1.285,42 gelir noksanı

Çorap atölyesi 2.980,61 liralık gelir fazlası temin etmiştir.

5 — Derneğin Kız Talebe Yurdu hesapları görüldü.

A — Şubat 1951 sonu itibariyle bilânçosunun 3.269,39 lira bir kârla aktif ve passifinin 18.463,73 liraya baliğ olduğu, gelir ve giderin belgelerine müstenit ve defter, kayıtlarının muntazam bulunduğu, Kız Öğrenci Yurduun müstakil bir bütçe ile muhtar bir idare tarzında işletilmekte olduğu görülmüştür.

Yüksek kongrenin tasdik ve tasvibine saygılarla arz olunur.

Hesap ve Bütçe Komisyonu

Üye	Sözcüsü	Başkanı
Zonguldak Delegesi	İzmir Delegesi	Aydın Delegesi
Leylâ Özen	Muzaffer Uras	Melâhat Çiftçi

Yardımsevenler Derneği Kongre Başkanlığına

Yardımsevenler Derneği Genel Merkezinin 1951 bütçe tasarısı tet.

kik edildi:

Gider kısmı:

30.000 TL.	Kız Öğrenci yurdu giderleri
20.650 „	İdari masraflar
34.550 „	Sosyal ve diğer yardımlar
38.750 „	Dikiş atölyesi giderleri
60.551 „	Çorap atölyesi giderleri
10.400 „	Elişi atölyesi giderleri

olmak üzere ceman 194.901 TL;

Gelir kısmı:

30.000 TL.	Kız Öğrenci Yurdu gelirleri
34.901 „	Umumî gelirler
40.000 „	Dikiş atölyesi gelirleri
80.000 „	Çorap ve trikotaj gelirleri
10.000 „	Nakış atölyesi gelirleri

olmak üzere ceman 194.901 TL. ve mütevazın olarak tesbit ve tanzim edildiği görülmüştür.

İşbu Genel Merkez bütçesinin günün ihtiyaçlarına uygun ve usulü dairesinde tanzim edilmiş bulunduğu görülmekle yüksek kogrenin tasdik ve tasvibine saygılarımızla arzederiz.

Üye	Sözcüsü	Hesap ve Bütçe Komisyonu Başkanı
Zonguldak Delegatesi	İzmir Delegatesi	Aydın Delegatesi
Leylâ Özen	Muzaffer Uras	Melâhat Çiftçi

Not: 1950 Bilançosunda muhtelif borçlu hesabında görülen 10. 100. TL. Şubeler borç veya yardım olarak gönderilmiş paraların merkezce varidat fazlası elde edildikçe mah. sibu cihetine gidilmesinin göz önünde tutulmasının yerinde mütalaa ettik.

(Dilek ve hesap raporu okundu)

BAŞKAN — Bu da doğrudan doğruya 1951 bütçesine ait Komisyonun hazırlanmış olduğu rapordur, onu da okutuyorum.

(Rapor okundu)

BAŞKAN — Şimdi komisyon raporları okundu. Müsaade ederseniz bunun üzerinde konuşmadan evvel Genel Merkez İdare Kurulunun hazırlanmış olduğu bütçe, hesap raporunu okutayım, ondan sonra umumunu

tasvibinize azederim.

Kastamonu delegesi arkadaşımıza rica ediyorum; muhammen bütçenizi niçin göndermediniz?

(Kastamonu Delegesi) — Kiremit fabrikası işlemeğe başladıktan sonra göndereceğiz efendim.

BAŞKAN — Efendim, gündem kısadır. Komisyonunu raporu ve bütçe muhammen rakamları okunduktan sonra okunmak üzere murakıplar raporunu geriye bıraktığımızı söylemişim. Şimdi bütün bu hesaplar hakkında murakıpların ne düşündüklerini tesbit eden raporun okunmasına geçiyoruz.

DENETÇİ RAPORU

Yardımsevenler Derneği Genel Merkezi ile elişleri, dikiş, trikotaj ve çorap işletmelerine ve Kız Öğrenci Yurduna ait 1/3/1950 tarihinden 28/2/1951 tarihine kadar olan bilûmum hesabat dikkatle incelenerek:

Elişleri, Dikiş, Trikotaj ve Çorap Atölyeleri hesapların Genel Merkez kuyudatı ile birleşik surette yürütülmekte ve Kız Öğrenci Yurdu hesaplarının da ayrıca tutulmakta bulunduğu anlaşılmış ve bunlara ait plânçoların Genel Merkez Muhasebe kayıtlarına ve dosyaları da mevcut sarf evrakına sıhhatle mutabık olarak tertip ve tanzim edildiği görülmüştür.

Kurulduğu günden bu yana memleketin her tarafında sayısız ve vatantaşın maddî ve manevî dertlerine derman bulmakta ölçüsüz gayret ve feragatla çalışan bu hayırlı derneğin hizmet ve başarılarının daima daha geniş bir surette tahakkuk edeceğine kani bulunduğumuzu saygı ile Büyük Kongreye arzederiz.

Denetçi

Denetçi

Alâettin Mizanoğlu

Übeyde Elli

(Murakıplar raporu okundu)

BAŞKAN — Denetçilerin raporunu da dinlediniz. Nihayet 1950 senesinin gelir ve giderlerini ve genel hesaplarını da öğrenmiş bulunuyoruz.

Bu okunmuş olan bütçe kısmı üzerinde söz almak isteyen arkadaş varsa lütfen isimlerini yazdırsınlar.

MUZAFFER URAS (İzmir) — Komisyonun söcüsü sıfatiyle bir noktanın yanlış okunduğunu söylemek istiyorum. Hesap raporunun ikinci maddesinde gayrimenkullerimiz hesaplarda görülmemiştir demişti. (Görölmüştür) şeklinde okunmuştur, tashihini rica ederim.

BAŞKAN — İllerde bulunan ve cemiyetimize ait binaların, gayrimenkullerin senetleri vardır. Bu gayrimenkullerin de hepsine ait kıymetler okunan raporda gösterilmek icap ediyordu. Bu kıymetlerin raporda gösterilmemiş olduğunu söylediler. Gözlerinden kaçmamış. Bu şekilde Yardım Sevenler genel merkezinin bütün şubeleriyle birlikte faaliyetini, gayrimenkullerin değerlerini rapora geçirmekle bir kat daha değerlendirilmiş oluyor. Bu değerlendirme Komisyona ayrılan arkadaşların gözlerinden kaçmadığı için ben bilhassa müteşekkirim. Senelerce ihmal ettiğimizi bu sefer hatırlatarak gösterdiler. Bu aynı şekilde gidecektir. O halde başka bir söz alacak olmadığına göre tasvibinize arz ediyorum. Hesap, Bütçe, denetçi raporlarını oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir İdare Heyetinin, bir genel merkezin ve sonra bütün şubelerinin faaliyetlerini organize edecek olan çalışma raporunu okuduk. Bu çalışma raporu üzerinde söz verip ibra etmek mümkün olduğu ve cemiyet hayatının içerisinde daima en ileri gelen bir kademe olduğunu bilmekteyiz. Mademki heyeti umumiyeniz hesap, bütçe, gelir, gider menkul ve giderlerini kabul etmiş bulunuyor. İdare Heyetinde vazife gören arkadaşların ibrasını teklifinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1950 senesinde vazife vermiş olduğunuz Ankara Yardımsevenler Derneğinin Genel Merkez kurulunda faaliyet mevkiini vermiş olduğunuz arkadaşların hepsini bu verdiğiniz teşvikkâr reyle ibra etmiş oldunuz.

Şimdi Dilekler Komisyonu raporuna geçiyoruz.

BAŞKAN — Raporun heyeti umumiyesini dinlediniz. Şimdi maddeler üzerinde konuşulacak. Yalnız arkadaşlarımdan rica ederim, ahenkli bir çalışmaya imkân verilebilmesi için lütfen esaslı noktalara temas etsinler. Çok konuşmak suretiyle netice kaybetmiş olmayalım.

(Mersine ait dilek kısmı tekrar okundu)

Dr. MEDİHA ELDEM (Genel Merkez Başkanı) — Efendim, Mersin şubemiz kızılâyla birlikte büyük bir bina yaptırmıştır. Bu binanın tamam-

lanması için Genel Merkezden 18 bin lira yardım istediler. Bu hususta Kızılayla anlaşma durumundayız. Her sene kirasından verdiğimiz bu 18 bin lirayı ödiyeceklerdir. Bu husustaki mukavelenin imzalanması için Mersin delegesini bekliyorduk. Şimdi gelmişlerdir. Bu mesele de halledilmiş olacaktır.

MÜZEYNE TURHAN (Mersin Delegesi) — Çok teşekkür ederim. Bu hususta büyük alâka gösterdiniz. Dernek için sağlanmış bir binadır. Şimdiye kadar ahval dolayısıyla ikmal ettirememiştik. Şimdi bunu temin etmişlerdir. Sağ olsunlar, çok teşekkür ederim.

Dr. MEDİHA ELDEM — Bu yüz bin lira kıymetindeki bina Kızılayla yarı yarıya...

BAŞKAN — Mersin delegesinin bir istediği daha var bedeli mukabilinde iki tane makine istiyorlar.

Dr. Mediha ELDEM — Bedeli temin edilirse istedikleri makine verilecektir.

BAŞKAN — Mersin delegesinin dileğini heyeti umumiyenize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi Sivas dileğini okutuyorum.
(Okundu)

BAŞKAN — Bedeli mukabilinde iki dikiş makinesi istiyor.

Dr. MEDİHA EELDEM — Bunlar temin edilebilir, dileğe girmesine lüzum yoktur.

MUZAFFER URAS — Bedeli mukabilinde kayıt yoktur.

BAŞKAN — Vardır.

Sivas'ı tasvibinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Denizli dileği tekrar okundu)

Bu tirikotajı da çorap atölyesi için istiyorlar. Bunu da yapmağa çalışacağız. Hemen yarın alıp vereceğiz diyemeyiz, fakat bunun için uğraşacağız. Bu hususta karar verilmek üzeridir, zannediyorum, karar müsbet çıkacaktır.

SUPHİYE ORANCI — Bunu bütün şubeler ve merkezler isteriz. Genel Merkezin bu lûtfünü hepimiz aynı şekilde beklemekteyiz.

BAŞKAN — Bir nokta var: Mediha Hanım evvelâ Genel Merkez Başkanı olarak siz mi cevap vermek istersiniz, yoksa bu yurdun başında bulu-

nan arkadaşlara mı söz vereyim?

Dr.MEDİHA ELDEM — Teşkilâtın başında bulunan arkadaşlar konuşsun. Sonra icabederse biz de cevap veririz.

SENİHA HAKMAN — Sayın Başkan, sayın arkadaşlar; Komisyonda bulunan arkadaşlarımızın buna cevap vermelerini şükranla karşıladım. Çünkü bu iş bizim için çiban şeklini almıştır. Ankarada hiç yurt yokken dernek, bu işi ele almış, üzerinde durmuş, günlerce düşünmüş ve nihayet bu ihtiyacı karşılamıştır. Bu ihtiyaç bidayette gayet mütevazı bir şekilde karşılanmıştır. Çünkü müracaat edenler pek çoktu. Kızlarımız mahiyeti mechul aileler nezdinde pansiyonel kalmak istemiyorlardı. Öyle müracaatlar oldu ki, kendimizi bu işe vermeğe mecbur olduk. Yurt gayet mütevazı şekilde bugün Genel Merkezin bulunduğu binada 28 kişilik olarak açılmıştı. Zamanın durumu itibariyle yemeklerimizi tedarik edecek yirimiz dahi yoktur. Böyle olmasına rağmen kızları memnun etmek için memleket işi bilerek hariçten yemek tedarik ettik. Bir zaman için bütçemize uygun bir şekilde geldiği için yine yemeklerimizi yaparak yirmi sekizi otuz beşe, otuz beşi kırk beşe çıkardık. Genel Merkez arkadaşlar tarafından görülmüş bir yerdir. Bunları kırk beşe nasıl çıkardık, tabii ki rantalar temin etmek suretiyle yaptık. Bu da kâfi gelmedi, çünkü Ankara'da kız yurdu namiyle bir şey yoktu. Büyüklerimizin delâletiyle bugün yurt olan yeri teşkil ettik. Bütçeye elli kişilik olarak konuldu. Bugün ayrı olarak idare edilmektedir. Gayet mütevazidir, bir aile kokusu vardır. Ayda yetmiş beş lira alarak kızlarımızın bütün ihtiyaçlarını karşılamaktayız. Bugün aileler dahi bu cuzi paralarla geçinmek zorundadırlar. İcabettikçe cemiyet yardım eder.

Fakat bunun bütçesi ayrı olmak münasebetiyle daima avans alırız ve avansımızı öderiz. Bugün için konforlu bir yurt vardır diyemeyiz. Fakat kızlarımızı açtığımız bu yurttan bir aile yuvası içinde imişler gibi yaşamakta olduğumuza kaniiz. Belki banyosu yoktur, belki büyük salonları, mütalâa odaları yoktur ve belki pek çok kusurları da vardır, fakat herhalde bir ihtiyaca cevap vermekten de uzak kalmamıştır. Biz kusurlarımızı görüyoruz. Kudretimiz yetmediğinden, daha büyük bir yer tutmağa imkân bulamıyor ve bu bina ile iktifa ediyoruz. Bilmiyorum şikâyetlerini canü gönülden ve isteyerek mi yapıyorlar, yoksa lâalettayin bir fikir olarak mı ortaya atıyorlar?

Sonra şunu arzedeyim: Biz aristokrasi şeklinde talebe almıyoruz, demokrazi şeklinde ve buna uyarak talebe alıyoruz. Kim müracaat ederse etsin, yazı ile başvurması ve taahhütnamesini imza etmesi lâzımdır. Önce bu taahhütnameyi imza ediyorlar, sonra biz bunu yapamayız diyorlar. Ni-

hayet bu disiplin bozulduğu takdirde iş bir anarşi şeklini alır, buna müsaade edemeyiz. Kendilerine diyoruz ki, yurdu beğenmeyenler başka yere gitmekte serbesttirler.. Fakat her nedense memnun edemiyoruz. 11 sene-denberi büyük tecrübeler neticesinde yaptığımız ıslahatta kız çocuklarımızın bu mühim ihtiyacı üzerinde uğraşmaktayız.

Bir çok arkadaşlarla bu iş üzerinde daima meşgul olmaktayız. Memnuniyetsizliklerinden bahsile bir çok delege arkadaşlara şikâyetle bulunmuşlardır. Arkadaşlar bu hususta bizi tenvir etsinler, biz de kendilerine cevap verelim. Benim söyleyeceğim bundan ibarettir.

BAŞKAN — Müsaade ederseniz bir şey sorabilir miyim?

SENİHA HAKMAN — Sonra bir hususa da temas ettim. Büyüklerin çocukları alınsın, fakir çocukların alınmasın, diye bir şey yoktur.

BAŞKAN — Şikâyet eden çocuklar yurdun ne gibi şeyinden şikâyetçi oluyorlar. Meselâ bir salonu olmadığından mı? Banyosu yok olduğundan mı? Yoksa bizim bilmediğimiz bir şeyden mi?

SENİHA HAKMAN — Lütfen bir daha Dilek Komisyonunun raporu izah edilir mi?

BAŞKAN — İzah edilmiyor.

SENİHA HAKMAN — Sözcü şikâyet etmişti. Sözcü arkadaşımız bizi tenvir eder mi? Nelerden şikâyet edildiğini, biz pek biliyoruz. Yalnız temas etmedikleri noktalar olabilir. Şikâyetlerini bize lûtfetsinler.

LAMİA ONAT — Zannediyorum ki, Dilek Komisyonundan sorulan sualle Başkanlık tarafından sorulan soru aynı değildir. Yoksa biz Komisyonun raporundaki maddeyi mi münakaşa ediyoruz?

BAŞKAN — Bir şikâyet mevzuundan bahsediliyor. Raporda şikâyet mevzuunu yurdu idare eden Başkan arkadaş şu mevzu dahilinde alıyor: Biz diyor, hangi halk zümresinden olursa olsun, tefrik gözetmeden alıyoruz. Zaten alınıp taahhünameyi imza eden bir çocuğun şikâyet etmeğe hakkı yoktur, ancak müracaat ettiği halde alınmayan varsa onun şikâyet-te hakkı olur.

Dr. MEDİHA ELDEM — Efendim; yurttaki hanım kızlarımız hergün yeni bir şey icat etmektedirler. Bir gün yemek beğenmiyorlar. Koyduğumuz kayıtlara itiraz ediyorlar. Meselâ saat ondan sonra radyo dinletmiyoruz, çünkü derse çalışmaları zamanıdır. Radyo dinlemek istiyorlar ve şikâyetlerinin biri bu yüzden oluyor. Gece dokuzdan sonra da olsa yurda dönmek istiyorlar. Bu da yurdun nizamnamesine aykırıdır. Amma yeri-

miz dardır, hava alamıyoruz yolundaki şikâyetlerine de hak veriyoruz; eğer yeni bir bina bulur da taşınırsak o hususta da rahata kavuşacaklardır. Yemek meselesindeki şikâyetleri tamamen yersizdir. Çünkü iç doktorumuz tarafından kalori hesabına göre tanzim edilir.

Nihayet bakmakta olduğumuz dört çocuk vardır, parasını yurt kendisi vermektedir, zannediyorlar ki, kendi verdikleri para dan bir hisse ayrılarak bu çocuklara bakılmaktadır. Bu şikâyetleri de yersizdir.

İFFET HALİM ORUS — Efendim, konuşmak istemezdim. Rapora geçmiş tir. Genel Merkezde bulunuyordum. Elden geldiği kadar çalışılmış tır. Mademki mevzu açılmış tır, yüksek huzurunuzda bu meseleyi biraz daha enine, boyuna izah edeyim. Yurt meselesinde bildiğiniz gibi umumiyet itibariyle yurt taraftarı değilim. Üniversite siteleri daha muvafiktir. Yüksek tahsil gençleri için de, kız talebelerinin ayrıca hususiyetleri olduğu için kız talebeler için böyle bir yurdun kurulması zaruridir. Onun için Yardım Sevenler Cemiyetinin bidayetteki böyle bir kız yurdu kurması şükranla karşılanacak bir mevzudur. Hakikaten gördük ki bu yurt senelerdenberi Seniha Hakman arkadaşımızın nezareti altında elden geldiği kadar çalışılmış tır. Son zamanlarda talebeler tarafından bazı şikâyetler vaki oldu. Bu şikâyetleri yerinde tahkik etmek üzere Genel Merkez bir heyet tefrik etti. Türkân Hanım, Lâmia Hanım, Halide Nusret Hanım, bir de ben Yurda gittik, işi inceledik. Hakikaten talebelerin bazı şikâyetleri vardı, bu şikâyetlerden giderilmesi mümkün olanlar da vardı. Mahallinde gördük. İdare ile temas ettik, bunlardan bir kısmı yapılmış, bir kısmı da yapılmak üzeredir. Fakat bir kısım arzuları da vardı ki is'afı imkânsızdır. Bunu da kendilerine söyledik, fakat burada mühim olan daha ziyade talebelerin hiç şikâyet etmediği ve bizim nazarı dikkatimizi celbeden hususlardır. Meselâ, müessesenin binası müsait değildir. Kanaatimce orada ancak 30 kişi barınabilir, bugün içinde 60 kişi mevcuttur. Nihayet böyle 40 — 50 kişinin bir arada bulunduğu bir yerde bir doktorun istihdamı zaruridir, doktor yoktur. Temizlik işleri de biraz dikkat ister (Cemiyetin doktoru var sesleri). Fakat sağlık hususunda daimî bir defter tutulması lâzımdır ki böyle bir kayda tesadüf etmedik. Daimî ve hususî bir doktorun tayini lüzumunu bilhassa belirtirim.

Sonra arkadaşlar, Yüksek Heyetinizce tayin edilecek Genel Merkez ve onun seçeceği İdare Kurulunun kararı olacaktır. Ricamız. arzumuz bu raporda, bu heyetin tanzim ettiği rapor da gözönünde bulundurularak ilerde bu Yurdun sıhhi ve verimli, iyi bir şekilde koymak lâzımdır. Arzumuz ve Yurt mevzuu da bundan ibarettir.

MELÂHAT DEMİRCAN (Kırklareli Delegesi) — Böyle bir yurda te-

şebbüs edilmiş ve açılmıştır. Bu gibi teşebbüs bütün kusurlarıyla bizim tarafımızdan şükranla karşılanması icabeden bir olaydır. Dilek Komisyonunda bulundum. Arkadaşımızın ileri sürdüğü mebus çocuğu mu olsun, tüccar çocuğu mu olsun, yoksa fakir çocuğu mu olsun, bunların hangisinin tercih edileceği yolundadır. Elbette ki fakir aile çocukları Yurda alınmaktadır. Lûtfen arkadaşımız bunun mahiyetine açıklarsa ilerde...

ENİSE EGE — Yurt memnuniyet verici, iftihar edeceğimiz bir müessesedir, çok memnunuz; fakat maksadım yanlış anlaşıldı. Benim temenim, daha ziyade buraya gelip okuyamayacak çocukların yurda alınmasıdır. Yanlış kanaate gittiklerini görerek tashih etmek istiyorum.

Dr. MEDİHA ELDEM — 75 lirayı veren her çocuk kabul edilmiştir, hiç birisi dışarıda kalmamıştır.

LÂMİA ONAT — Zannederim Yardımsevenler Derneğinin, yurdu açmakta şöyle bir maksadı olmak lâzımdır: Ya fakir çocukları himaye etmek ve barındırmak maksadiyle yurt açılır, veyahut doğrudan doğruya maddî bir bedel mukabilinde bir hizmet gayesi vardır. Genç vatan çocuklarının himayesi maksadı güdülmüştür. Asıl maksat olan fakir çocukları alıp az bir ücret mukabilinde bakma vaziyetine Dernek henüz gelmemiştir. Maddî vaziyeti müsait olan aile çocuklarına Ankara Merkezinde muntazam, temiz ve nezih bir aile yurdu tesisi düşünülmüş ve hiç bir yardım gayesi gözetilmemiştir. Bu 75 — 80 lirayı hangi aile çocuğu verirse gelir yurdumuzdan istifade eder.

HÜRRİYET DİNÇ — Yardımsevenler Derneğinin gayesi maddî bakımdan olduğu kadar manevî bakımdandır. Ancak arkadaşımızın tavzih etmek istediği husus 75 liranın üstünde talepte bulunan aileleri himayeden daha ziyade muhtaç ailelerin çocuklarını alabilmektir. Azamî 75 lira verecek kimseleri himaye edelim diyoruz. Binaenaleyh bir mebus arkadaş ayda 75 liranın üstünde bir para ile çocuğunu okutmak imkânına sahiptir. Halbuki orta halli bir aile 75 lira ile çocuğunu okutmak imkânını sağlayabilir.

BAŞKAN — Başka konuşmak isteyen yoktur. Vaziyet tavazzuh etti, Denizli delegesi arkadaşımızın söylediğini iki arkadaş tavzih ettiler.

EMEL GÜRLER — Yurt için müracaat eden Anadolu'dan herhangi bir çocuk için ailelerin vereceği paranın haddi azamisi 75 lira mıdır? Yoksa 175 lira mıdır? Bu yurdun gayesi pansiyon vesaire gibi yerlerden kurtarıp yarının kadınına eve yakışır vaziyette yetiştirmektir ve bu maksatla açılmıştır.

Bize Karstan, Erzurumdan, bir çok vilâyetlerden müracaatlar olmuştur. Şartnamemizi kabul ediyorlar, ona göre alıyoruz.

HÜRRİYET DİNÇ — Meselâ Milletvekili olan arkadaşların kızları 75 liranın üstünde bir parayı da temin edecek durumdadır, fakat orta halli bir aile bu 75 lirayı ancak temin edebilir. Biz hüviyyetini tayin etmeden mi alıyoruz, hayır; herhalde ufak bir inceleme yapıyoruz. Taşdığı soyadı mensup olduğu aile.. Ve saire üzerinde titizlikle durduğumuz noktalarıdır. Herhalde heyeti umumiye bu noktaları tetkik edecek kolaylıklara maliktir. Memur olanlar nihayet bir barem çerçevesi içinde mahsur olan bir gelire sahip olan insanlar demektir. Bence memur olanların ve orta halli bulunanların çocuklarından ziyade biraz da maddî durumları hiç iyi olmayan aile çocuklarını himaye etmek yoluna girersek isabetli olacaktır.

ENİSE EGE — Her tarafta Yardımsevenlerin yuvaları vardır, onlardan gerekli tahkikat yapılabilir. Yardıma muhtaç olan aile çocuklarının tercihan ve tetkikler neticesinde alınmasını rica ediyorum.

Dr. MEDİHA ELDEM — Yurt çok büyük bir binaya taşınında talebe adedi artsın ve bu yüzden münakaşalar çıksın, bugün için böyle bir şey mevzu bahis değildir. Her 75 lira veren çocuğu aldık, gerisini dışarda bıraktık böyle bir şey yoktur.

TÜRKÂN BERKER — Arkadaşlar hep maddî ciheti düşünüyoruz. Uzak ilden gelen bir Milletvekili çocuğu neden himaye edilmesin ve dediler ki, böyle bir yurt yoktur, Yardım Sevenler Derneği kız yurdundan başka bir yurt olmadığına göre bir Milletvekili çocuğu neden bu yurttaki himaye edilmesin.

BAŞKAN — Vaziyeti şöyle toplayayım. Ankara'da açılan kız yurdunda İstanbul'daki açılan kız yurdunda, emeğimiz geçmiştir. Bizim Kumkapudaki yurdun feci vaziyetini görerek İstanbul'da iki hususi yurt açtık, 250 yataklıdır. Yardıma muhtaç olan, daha ziyade genç nesli felâketlerden kurtarmak için kurulmuştur.

Binaenaleyh buradaki yurdun gayesi de odur, İstanbul'daki'nin de odur. Bizim cemiyetin hayatı henüz çocuklarımızı ailelerin yanına pansiyon olarak vereceğimiz bir duruma erişmemiştir. Maalesef parasını da versek emniyet edeceğimiz aile pek yoktur. Bu öyle bir yaradır ki, her aile çocuğunu yetiştirmek isterken başvurmadık yer bırakmaz. Binaenaleyh, her aile ne yapıp yapıp bizim yurtlarımıza çocuklarını aldirtmak istiyektedir. Şunu da arz edeyim ki, müracaat edenler asla geri dönmemişlerdir, daima boş yatağımız bulunmuştur. Çocuklarını getiren aile, burada zabtübaltında okutma imkânını bulmuştur. Bu seneye kadar hep öyle idi,

bu sene bilmiyorum, fakat şimdiye kadar boş yatak daima bulunmuştur.

İkincisi, çocukların istedikleri çoktur, radyo dinlemek ister, dokuzdan sonra yurda dönmek ister, telefon etmek ister.. Evinde öyle değildir amma burada ister. Bizim ana olarak, kadın olarak onların aralarına girmek suretiyle kendi işlerimizi biraz kendilerine de yaptırarak, onlara vazife vererek bu dâvayı halletmemiz mümkündür. Elverir ki bu genç nesle faydalı bir hizmet görelim.

Bu nokta kâfi miktarda deşildi, binaenaleyh geçiyorum.

(Kırıkkalenin dilekleri kısmı okundu)

Dr. MEDİHA ELDEM — Yerine getiririz.

BAŞKAN — Tahliye kararı alınmıştır, Milli Korunma Kanununa tabidir. Yeni İdare Kurulu meşgul olacaktır.

(Ankara delegesinin dileği okundu)

Dr. MEDİHA ELDEM — Hepsine birden Genel kâtip cevap verecektir.

(Zonguldak dileği okundu)

(Eskişehir dileği okundu)

(Diyarbakır dileği okundu)

GENEL SEKRETER MÜJGÂN AĞAOĞLU — Dilekleri cevaplandırmak: Efendim, baştan başlamak mecburiyetindeyim. Bütün dileklere çok kısa cevap vereceğim. Mersin degesi arkadaşımızın bir istediği vardır. Tutarı 18.500 lirayı bulan isteği bizim cemiyete iki senelik çalışmalarını neticesinde yüzbin lira mal kazandırmışlardır. Mevcut mal, binanın kıymeti ikiyüz bin liradır. Yüzbin lirası Kızılaya, yüzbin lirası da bizim derneğimize aittir. Mersin degesi Müzeyne Hanımın tamamiyle şahsî gayretiyle olmuştur (Alkışlar).

Meselenin izahına gelince, Mersin merkezi şehrin en güzel yerinde Kızılayla müştereken bir bina yaptırmak istemiştir. Kızılay bu işe elde mevcut arsayı tahsis etmiş Müzeyne Hanımın gayretiyle dernek makbuzlarıyla toplanan ve derneğe ait 65 bin lira bu binaya sarfedilmiştir. Daha evvel söylediğim gibi binanın kıymeti 200 bin liradır. Arsa da her ikimize ait bina da tamamiyle müşterek olarak iki kuruma tescil edilebilmesi için derneğimizin 18 bin lira ödemesi lâzım geliyordu. Mersin Merkez Başkanlığı, Genel Merkezin bu hususta yardımlarını istedi. Genel Merkez meseleyi inceledi. Elimizde mevcut toplu bir paramız bulunmadığı için yönetim kurulunca verilen kararlar Kızılayla temas etmeyi dü-

şündük. Kızılay Genel Başkanının gösterdiği ilgiye burada teşekkürlerimi bildirmeden geçemeyeceğim, netice itibariyle ve Başkanımız Doktor Mediha Eldemin devamlı teşebbüsleriyle meseleyi halle muvaffak olduk. Yani Kızılay bu 18.500 lirayı faizsiz olarak Dernek Mersin Merkezimize vermiş ve mukabilinde Mersin binası karşılık gösterilmiştir. Mersin binası çok büyük ve dernek işlerine elverişli olarak yapılmaktadır. Yakında tamamlanacak olan bina Sayın Mersin Başkanının gayret ve feragatile büyük ölçüde faaliyete geçecektir.

Sivas delegesinin isteğine gelince; dikiş makinesi her zaman için Genel Merkez Yönetim Kurulunca 100 lira mukabilinde Kızılaydan temin edilmesi mümkündür. Kendileri merkezlerinden yazıyla isteklerini bildirirler ve yeni Yönetim kurulu meşgul olur. Parasını göndermek suretile derhal makinalar sevk edilir.

Dilekler arasında kız öğrenci yurdu meselesine gelince;

Kars delegeşi arkadaşımızın temas ettiği ranza karyolalar meselesi hıfzıssıhha kaidelerine aykırı değildir. Ranzalar odanın hava hacmine göre düşünülerek, hesaplanarak ısmarlanmıştır. Başka imkân yoktur. Derneğimizin daimî bir doktoru vardır. Başkanımız doktor olduğu için öğrencilerin bütün sıhhi durumlarıyla ilgilenir. Yurt önümüzdeki yıla açılmazdan evvel büyük tamir ve tertibatla girecektir. Badana, boya ve ayrıca bozuk bulunan kısımlar elden geçecek, kızlarımızın daha iyi rahat edebilmeleri için çalışılacaktır.

Kırıkkale delegesinin derneğe ait odanın tahliyesi isteğine gelince; yeni Yönetim Kurulu bu meselenin icabına tevessül etmesi gerekmektedir ve tahliyesi kanun dahilinde kabilsen yaptırılacaktır.

Eskişehir delegesinin isteği çok haklı ve yerindedir. Eskişehir trenlerin kavşak noktasını teşkil etmektedir. Yurdun her yerinden İstanbula veya İstanbuldan memleketlerine gönderilen ciğerlerinden hasta vatandaşlar şehir istasyonuna bırakılmakta ve bu zavallılar belediyeye yeniden müracaat ederek yol parası temin edinceye kadar hastalıkları artmaktadır. O meseleyi bu arkadaşımız yakından bildiği ve takip ettiği için bir kaç yıldanberi bu tezin üzerinde önemle durmaktadır. Geçen sene bize verilen vazifenin yerine getirilebilmesi için Genel Merkezden bir heyet bizzat Sıhhat Bakanlığına giderek uğraşmıştır. Netice henüz alınamamıştır. Bugün aramızda bulunan yardımsever sayın Reşide Bayardan da hep beraber rica edelim. İsteğimiz böyle hasta vatandaşlara bir permi tedarikidir, takip ederiz ve mutlak muvaffak oluruz.

BAŞKAN — Diyarbakır delegesinin isteği.

MÜJGÂN AĞAOĞLU (Devamla) — Diyarbakır Merkez Başkanı sayın arkadaşımız Mehmet Burç Derneğe 10 bin lira değerinde arsa hediye etmiştir. Kendisine huzurunuzda tekrar teşekkür ederiz (Alkışlar). Fakat bu arsaya bina yaptırma meselesi vardır. Çünkü iyi bir yerde bulunan bu arsayı muayyen müddette yaptırılmazsa belediyenin istimplâk edeceği muhakkaktır. Genel Merkezin bu binayı yaptırmasına şimdilik imkân yoktur. Fakat temel atma işi yapılırsa arsanın mülkiyeti derneğe geçmiş olacaktır. Bu mesele için yeni Genel Merkez ve Yönetim Kurulu bir imkân düşünenecektir ve düşünmesi lâzımdır.

Zonguldak delegesinin isteği Genel Merkeze verilen % deler meselesi dir. Bu mesele tüzüğün maddeleri ve ahkâmı meyanındadır. Bunun üzerinde fazla durulamaz. Tüzük mucibince merkezlerden % 5, şubelerden % 2 alınması gerekmektedir. Yeniden bir karara vasil olamayız.

SUPHIYE ORANCI — Efendim; bütçemizin dötte üçünü şubelerden gelen paralar teşkil etmektedir. Meselâ ilimiz 20 bin lira gelir temin etmiştir, bunun 12 bin lirasını işçilere dağıtmıştır. Nizamname mucibince bunun 600 lirasını buraya vermesi icap ediyor, fakat bu mümkün olmamaktadır. Çünkü ancak kendine yetiyor. Hattâ kâfi dahi gelmiyor. Bunun işçisi var, ışığı var, müdür masrafı var. Yoksa çekinme diye bir şey yoktur, nihayet Tüzüğe aykırı da bir talepte bulunmadım. Ancak bu ayrı bir bütçe halinde gösterilmiyor, yekûndan alınıyor.

MUZAFFER URAS (İzmir delegesı) — Hanımefendinin fikrine ilâveten söylüyorum: Biraz evvel Sayın Genel Sekreterimizin söylediği şeyde bir noktayı şayanı tavzih buldum. Kendileri diyorlar ki, atölyelerimizde yapılan masraflardan sonra kalan gelir üzerinden yüzde nisbeti ödenecektir. Bugüne kadar kabul edilen şekle göre gayrisafi noktasından alıyoruz. Binaenaleyh müsaade ederlerse İzmir için bir müjde telâkki ederiz.

BAŞKAN — Efendim, arkadaşlar varidatın heyeti umumiyesinin verilmesini söylüyorlar. Bütün mesailerinin heyeti umumiyesinden istiyorlar. İdare heyetinin yeni baştan yüzde meselelerinin vazife olarak ele alınmasını rica edeceğim.

MÜJGÂN AĞAOĞLU — Bir noktayı ilâve etmiştim. Tüzük haricinde bir şey söyleyemem. Tüzüğün icabettiği hususlar dairesinde olmasını rica etmiştim.

BAŞKAN — Tüzüğün ne cevap vereceğini kestiremeyiz. Tüzük Komisyonunda okunmuştur. Heyeti umumiyesi tarafınızdan kabul edilmiş değildir. Bunun üzerinde duracak yetkili merci İdare heyetidir. İdare heyetinin bunu ele almasını ve tatmin edici cevap vermesini rica edeceğim.

Şimdilik bir şey yapmak durumunda değiliz. Dilek Komisyonunun raporu üzerinde konuşma tamamen bitmiştir. Gerek İdare heyeti ve gerekse arkadaşlar tarafından cevaplandırılmıştır. Kendilerine teşekkür ederiz. Bunu tasvibinize arz edeceğim....

MÜJGÂN AĞAOĞLU — Bir şey rica edeceğim; arkadaşlar arzu buyurlarsa filim göstereceğiz.

BAŞKAN—Arkadaşlar Dilek Komisyonunun raporunu oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

EMEL GÜRLER — Tüzük Komisyonu için on dakika ara verilmesini rica edeceğim.

BAŞKAN — Tüzük Komisyonuna başlamadan evvel oturuma on dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 11

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati: 11,15

BAŞKAN — İkinci Birleşimin ikinci oturumunu açıyorum.

Yalnız, Tüzük Komisyonunun raporunu okumaya başlamadan evvel bir noktayı arzetmek isterim: Tüzük üzerinde yapılan tadilatın daktilo edilmesi biraz geç kalmıştır, buna imkân bulunamamıştır. Belki okunuş sırasında kulağa hoş gelmiyen aksaklıklar sezilecektir, fakat bunların esası bozan tarafları yoktur.

Birinci maddeyi okutuyorum.

YARDIMSEVENLER DERNEĞİ TÜZÜĞÜ

(Birinci madde)

BAŞKAN — Esas metinde kurucular ad üzerine alfabetik sıraya girecektir. Aynı zamanda evlerinin o günkü adresleri de karşılıklarına yazılacaktır. Bunu arkadaşlar yapacaklardır.

SENİHA HAKMAN — Kurucular arasında Bayan Melkis Otman da vardı.

BAŞKAN — Müsaade ederseniz arz edeyim: Derneğin nizamnamesi 1928 denberi birkaç defa şekil değiştirmiştir. Bu esas üzerinde, daha faydalı şekilde kurucular üzerinde o güne sadık kalarak büyük bir hak şinas.

lık yapmış olacaktır.

(Madde — 3)

BAŞKAN — Kabul edip geçiyoruz.

(Madde — 4, 5, 6)

BAŞKAN — Bunlardan hiçbir tadilat yapılmamıştır.

SENİHA HAKMAN — Yalnız tadil edilen maddeleri okuyalım, eski sini okumayalım. Bir de yenisini okuyalım.

(Madde — 7, 8, 9.)

BAŞKAN — Efendim; burada eski 11 nci ve 12 nci maddeler var. Bu maddeler çıkartılmıştır. Tüzükte 10 ncu madde olarak yer alan maddeyi okutuyorum.

(Madde — 10)

BAŞKAN — Komisyon, birbirini tamamlayan, gaye ve çalışma itibarıyla bir maddeye konulması yerinde olan 11 ve 12 nci maddeleri bir tek madde halinde toplamıştır. Muvafık mı, efendim? (Muvafık sesleri) kabul edilmiştir.

(Madde — 11)

BAŞKAN — Kabul edilmiştir.

(Madde — 12)

BAŞKAN — Kabul edilmiştir.

(Madde — 13)

BAŞKAN — Bu okunan B fıkrası eski kongreler tarafından kabul edilmiş olan maddede yoktur. Yeni hüküm şöyledir: Tüzük hükümlerine riayetsizlik yapan merkez veya şube kurullarında çalışan arkadaşlar Genel Merkezin kararıyla vazifelerinden uzaklaştırılabilecekler ve yerlerine yeni gelecek üyelerin seçilmesine imkân vereceklerdir.

(Madde — 14, 15, 16, 17, 18)

BAŞKAN — Bunlar aynen 18 nci madde değişmiştir, okutuyorum.

(Madde — 18 yenisi)

BAŞKAN — Bu madde üzerinde konuşmak isteyen var mı? Kongreye vuzuh vermek içindir. Kongre yapılıyor, ekseriyet yoktur deniyor ve dağılıyor. Bunun için daima ekseriyeti bulmak için bu maddeyi yapmışlardır. Çokluk mu olsun, saltçokluk mu olsun. Bunda tereddüt ediliyor. Kongre

ekseriyet olmadığından ikinci güne kalıyor, üçüncü gün de olmazsa Kongre yapılır, diye bir vuzuh vermek içindir.

MUZAFFER URAS (İzmir) — Zannediyorum, tatbikatta yanlışlığa meydan verecek bir yola gidiyoruz. Çünkü merkez kongrelerinin bir çoklarında muayyen bir nisabı evvelden tesbit edemezsek ikinci defasında çok az bir yekûnla içtima etme mecburiyeti hasıl oluyor. Belki burada doğrudan doğruya Genel Merkez azâsı olmak itibarıyla 65 kişi ile toplamakta mahzur yoktur, fakat şubelerimizde ve merkezlerimizde mahzur vardır. Meselâ İzmir'de bine yakın âza olduğuna göre toplantılarda nisabı temin etmek kolay değildir. Binaenaleyh, Tüzüğün bu maddesinin birinci kısmı şimdiden sakittir. Teklifim miktarın yine 50 veya 65 te muhafaza edilmesidir. Şayet birinci günü şu nisap bulunmazsa Cemiyetler Kanunu tatbik edilir.

BAŞKAN — İdare kurulundan cevap vermek isteyen var mı?

HÜRRİYET DİNÇ — Yalnız lûgat bakımından bir değişiklik lâzım. Saltçokluk yerine başka bir şey denilemez mi. Vakıa motamo karşılık bulunması zordur amma. Bilmiyorum, ben dahi dahil olmak üzere bir şey anlamadım.

BAŞKAN — Biraz evvel arzettiğim gibi eski nizamnameden alınmış olan hüküm ve tabirlerdir. Bunlar bir redaksiyon safhası geçirecektir. Ben heyeti umumiyeden esası hakkında karar alıyorum. Biraz evvel bu husustaki üzüntümü arzettim. Çünkü elimde yapabilecek bir kudrete malik değilim.

(Madde — 19)

BAŞKAN — Belirlenmesini ibra şeklinde yapmışlar.

(Madde — 20)

Kongrece Genel Merkez asli üyeliğine 35 kişi seçilir ve yedeğe de 10 kişi seçilir deniyor.

(Madde — 21)

BAŞKAN — Denetçiler için hüküm budur.

Tüzük Komisyonu sözcülüğünü yapan arkadaş gelmiştir. Kendisini dâvet ediyorum, yeni yapılan tashihlerle birlikte Tüzüğü okurlar.

(Madde — 22)

MELÂHAT ÇİFTÇİ — Muzaffer Beyin işaret ettiği kısımdan başlasak iyi olur zannındayım.

BAŞKAN — Muzaffer Bey yazılı bir tashih talebinde bulunacaklardı.

bulunmadılar.

MELÂHAT ÇİFTÇİ — Bir kerre daha Muzaffer Bey itirazını yapsın.

BAŞKAN — Buyurun Muzaffer Bey,

MUZAFFER URAS — Genel Kongrenin açılabilmesi için Genel Merkez üyelerinin, İl delegelerinin dahil olduğu halde 65 üye bulunması şarttır. Tatbikatta bunun mahzurları da vardır. Ve onların kendi âzayı tabiiyelerinden teşekkül eder. Ve onların hiç bir zaman nisabı birinci toplantıda bulunmalarına imkân yoktur. Bir misal getirdim, İzmirin bin âzası vardır. Nisabın teşekkülü için 501 kişinin mevcut olması lâzımdır. Binaenaleyh birinci defasında kongre kurulamayacaktır, mutlaka ikinci defasında kurulabilecektir. Binaenaleyh merkez için 50 kişiyle açılır diye, konulan kaydın muhafaza edilmesini rica ediyorum.

TÜRKÂN BERKER — Biz bunu Genel Mekeze ait olarak koyuyoruz. Henüz merkez ve şube kongresine ait madde gelmedi.

İFFET HALİM ORUZ — Biz Tüzüğü hazırlarken şöyle bir esas tuttuk, bu esas demokratik prensiplere tamamen riayet esasıdır. Nihayet cemiyetler kanununa riayet esasıdır. 50 veya 65 kişi de olsun gibi bir takım pratik şeyler düşünülebilir, fakat bu hiç bir zaman cemiyetler kanununun ruhuna uymaz. Kongreye iştirak edecek Genel Merkez üyeleridir, ondan sonra delegeler vardır. Burada her şeyden evvel delegelerin nisabı lâzımdır, dedik.

BAŞKAN — Bu doğrudan doğruya Genel Merkeze ait olan hükümdür. Şubeleri alâkadar hüküm aşağıda gelecektir. Geçiyoruz.

TÜRKÂN BERKER — Sayın arkadaşım, acaba maddeleri reye koyacaklar mı?

BAŞKAN — Sonunda koyacağım. İtirazınız varsa alıyorum. Umumî olarak alacağım ve bu hususta itirazınız olmadığı için geçiyoruz.

SEKİNE TABAK — Madde, madde yapsak daha iyi olmaz mı?

BAŞKAN — Zaman meselesidir, aynı şeydir. Daima ayaktayım, ve mütevakkız bulunmaktayım. Maddeyi takabbül etmelerini el kaldırmak suretiyle tavrını istiyorsanız benim için kolaydır.

İFFET HALİM ORUZ — İtiraz edilen bazı maddeler çıkarılmıştır Eski Tüzüğe nazaran değiştirilmiştir. Denetçiler, müfettişler gibi şey yeni madde içine konmuştur. Yeni madde olarak bu 22 yi okuduk.

MELAHAT TÜZEL — Müfettişlerin seçimini Kongreye bırakıyoruz. Bu

madde hükümüne göre Kongre müfettişleri seçecek ve onları vazifelendirecektir. Bu hukuk kaidelerine de pek uymaz. Bir kerre bu Kongre Genel Merkezi teftiş eder, mürakabe eder, bu vazife onundur. Ondan sonra kendi vazife ve selahiyetlerini Genel Merkeze devreder ve onun namına Genel Merkez de şubeleri mürakabe eder, teftiş eder. Binaenaleyh, müfettişi burası seçtiği takdirde o müfettiş aynı zamanda Genel Merkezi de teftiş edecektir ve sonra gayet garip bir şekilde raporunu yine Genel Merkeze verecektir. Bu, hukuk kaidelerine uymayan bir hâdisedir. Müfettişleri ancak Kongre seçmelidir, bu müfettişlerin verdiği raporlarda Genel Merkezde görüşülür ve neticeler Kongrede mevzuu bahis olur. Silsile bu suretle tertip edilmelidir. Binaenaleyh, müfettişlerin tamamen Genel Merkez üyelerinin arasından seçilmesine işi bırakmak en doğru bir hareket olur gibi geliyor.

İkincisi, şu maddeye göre bütçeye bir tahsisat konulması lâzım geliyor. Halbuki, Genel Merkezin bütçesi böyle bir tahsisatı koymağa müsait değildir. Bir müfettiş teftişe çıktığı zaman, onun yevmiyesini ve harcırahını bütçeden ödemeğe kalkarsak asıl yardıma gidecek paranın mühim bir kısmını harcamış oluruz. Bütçemiz ise o kadar vasi değildir. Biraz evvel mevzuu bahseldü, merkezler % 5 leri bile göndermek istemiyorlar. Bunu güçlülükle gönderebiliyorlar. Nasıl ki, diğer arkadaşlar da fahri olarak iş görüyorlar, teftiş işini de bu yola getirmelidir. İdare Heyetinde bulunan arkadaşlar fedakârlık yapmadan mı buraya gelir? Elbetteki, evinden uzak bir yerden gelebilir. Merkeze kadar gider, fakirleri araştırmağa gider. Bunun için kendi cebinden para veriyor. Ve filân yerde fukarayı tetkike gittim, binaenaleyh, Genel Merkez harcırahımı versin demiyor. Bu şekilde müfettişlere yevmiye verilmesi bence muvafık değildir. Müfettiş Genel Merkezden seçilir, diğer âzalar gibi vazife görür.

MEBRURE AKSOLEY — Benim de itirazım aynı şekilde olacaktır. Genel Merkez Kongreye karşı, mesul olabilir. Genel Merkez kurulunun teftiş görevi kendi iç hizmetidir. Bu maddeye göre Genel Kongre müfettişini seçiyor. Müfettiş kendi kendine harekete geçecek bir organ değildir. Genel Merkez kurulu tarafından direktif alacaktır. Herhangi bir ihtiyaçtan gelmiştir, merkezde öyle bir hâdiseyi Genel Merkez kurulu duymuştur, müfettişlerini o harekete geçirecektir. Maddede aynı serahat vardır. Diyorsunuz ki, müfettişler Genel Merkez kurulu tarafından gönderilecektir. Teftiş Heyeti Genel Merkez kurulu Genel kurulca seçilmiş bir heyettir. Zamanında Genel Merkezden direktif alan bir heyet.. Benim de mantığım bunu hiç kabul etmiyor. Maddenin eskisi gibi kalmasını bütün heyetimizden rica ediyorum. Eskiden şöyle yapardık: Müfettişimizi seçmekle beraber herhangi Genel Merkez arkadaşımızdan birisi bir yere seyahat ettiği zaman, kendisine teftiş selâhiyetini de verirdik. O arkadaş gider, gittiği merkezle tema-

sını da yapar, öyle gelirdi. Şimdi iş 2, 3 kişiye inhisar edecek ve bunların mali durumları müsait olmazsa Genel Merkez bunları gönderemeyecek ve neticede de teftiş vazifesi görülemezdir.

Teklifim, kısaca, eski maddenin aynen ibkasıdır.

LÂMİA ONAT — Efendim, teftiş yönetmeliği hakkındaki maruzatımı mahfuz tutarak bir noktaya temas edeceğim. Önce Plânlaştırma Kolu Başkanı Tüzüğün tavrına muhtaç görülen taraflarını hazırlamış ve esas değişiklikler seçmiş bulunduğunuz Tüzük Komisyonunca yapılmıştır. Komisyon bunun için dün ve bu gece çalışmıştır. Ancak şunu öğrenmek istiyorum. Tüzük Komisyonunun evvelce kabul edilmiş olan maddeler üzerinde esaslı bir değişikliği mevcut mudur? Arada bir mübâyenet var mıdır? Meselenin bu noktadan tavrını rica ediyorum.

HÜRRİYET DİNÇ — Arkadaşların izah ettikleri gibi, âzaların tayin edilecek müfettişleri tanımayacaklardır. Binaenaleyh eskisi gibi bu selahiye-
tin çok itimat ettiğimiz Genel Merkeze bırakılmasını daha uygun görüyorum.

KEMAL GÖKTAN — Sayın arkadaşlar; görüyoruz ki, her sene bir tüzük değişmesidir gidiyor. 25 yaşını ikmal eden cemiyetin ortada kökleşmiş bir tüzüğe malik olması icabeder. Bu tüzük değişecek, matbaada bastırılacak; kâğıt ve basım ücreti acaba cemiyete kaç liraya mal olacaktır. Değiştirilen bu maddelerde cemiyetin kazancı var mıdır? Yoksa yok mudur. Bu cihetleri araştırır ve öğrenirsek iyi olur zannındayım. Malûmu âlinizdir ki, nizamname, talimatname ve kanun tasarıları gibi şeyler öyle bir günde edilip Genel Heyetlere sunulamazlar. Sunulurlarsa neticesi sakat çıkar. Şu münakaşalar da gösteriyor ki, bir iki saat içinde tanzim edilen bir nizamnamenin bir çok bozuk tarafları olmaktadır.

Şunu teklif ediyorum: Kongremizin delegeleri malûmdur, hepimizin elinde de eski tüzükten birer tane mevcuttur. Bu tüzük üzerinde her merkezimiz ayrı ayrı durarak değiştirilmesi icap eden maddeleri göz önüne almak suretiyle kendi kanaatlerini kendi çerçiveleri içinde bir neticeye bağlayıp buraya gelecek seneye kadar bildirmelidirler. Bu cemiyetin bekası uğrunda rol oynayacak, sakatlıkları izale edecek kısımlar madde halinde bu tüzükte yer almalıdır. Burada bir iki günde, bir iki saatte münakaşası yapılarak tüzük değiştirilmesine de bu suretle meydan bırakılmamalıdır. Kanaatim budur. Takririmiz de bu noktaya temas ediyor.

Arkadaşlar, 35 nci maddede Genel Merkez için 35 kişi seçilir, müfettişler seçilir, denetçiler seçilir. Mebrure Aksoley arkadaşımızın temas ettikleri noktaya geliyorum. Müfettişlerin seçimi zannedirim Kongrece, Genel Merkezce seçilmesi daha uygundur. Diyoruz ki, bir miktar para da gösterelim.

Bizim cemiyetimizde herhangi bir arkadaşın almış olduğu vazifeyi bedava alacaktır. Eğer müfettişlere de böyle bir para koyacak olursak tahmin ediyorum ki hemen hemen gittikçe bütçesi kısırlaşmaktadır. Bunu kurtarmak için bu sene Genel İdare Kuruluna gelecek arkadaşların çok çalışması ve bunu kurtarması icabeder Binaenaleyh, maruzatın Tüzükte Genel Kongrece değil, Genel Merkez tarafından seçilmesini arz ediyorum.

BAŞKAN — Başka konuşman isteyen var mı?

BELKİS BAYKAN — Tüzüğün değiştirilmesinden bahsedeceğim. İdare Heyetinde bulunduğum için bu tüzük üzerinde durmak istiyorum. Tüzüğün değiştirilmesi her sene çok masraflı bir şey oluyor. Diğer cemiyetler gibi bizim cemiyetimiz de aksaklıkla gidermek için değişiklikler yaparak noksanlarını telâfi etmesi icabeder. Onun için bu tüzüğü değiştirmek zorundayız. Bir seneden beri idare heyetiniz bunun üzerinde uğaşmıştır. Eğer şubelerimizden bir değişiklik ihtiyacını hissedenler var idiye bu ihtiyaçlarını bize kongre raporlarıyla birlikte aksettirmeleri lâzımdı. Şubeler eğer bunu yapmadılarsa biz yine elimizden geleni yapıyoruz, raporlarını okuyarak, onlardan bazı şeyler istihraç ederek bunu telâfiye uğraşıyoruz.

İkinci bir ricamız da bu Tüzük Komisyonu Plânlaştırma Kolunun hazırladığı raporu nazarı dikkate almış ve lâzım gelen değiştirmeyi yapmış mıdır?

BAŞKAN — Efendim; mesele kâfi derecede tenevvür etti. İkinci noktaya komisyon söcüsü cevap verecektir. Yalnız Aksoley arkadaşımız konuşurlarken Tüzük Komisyonundaki değişiklikleri benim yapmış olduğum gibi bir ifadede bulundular. Bunu benim yaptığım yolunda bir şey varit olamaz.

MEBRURE AKSOLEY (Manisa) — Efendim, biz, komisyonun mesaisini biliyoruz. Niçin böyle bir söz söylemiş olayım?

MÜJGÂN AĞAOĞLU — Sayın arkadaşımız Kemal Gökten çok esaslı bir noktaya dokundu. Görüyorsunuz, tüzüğün değiştirilmesi hususunda bile icabeden tasarrufun cemiyetimizce yapılacağı herhangi bir hususlarda külfet altına girilmemesi lüzumunu belirttiler. Bu noktalarda titizlikle hareket etmekteyiz. Tüzüğün değişmesi hususlarında cemiyete hiç bir külfet yüklenmemektedir. Çünkü bu değişikliklerde yalnız kâğıt masrafını alırız. Yalnız kâğıdını verir, Başbakanlık Neşriyat Müdürlüğü lütfederler, matbaalarında parasız olarak bastırırlar. Daima cemiyetler, topluluklardan ayrılmaması için değişikliklere muhtaçtır. Yani nizamnameler, kaideler her yılın ihtiyacına ve zamana göre değişir. Son değişen kanunlar da bunun bir misalidir. Değişiklikle yeniliğe doğru adım atmamız cemiyet bakımından

lüzumludur. Muhakkak ki inceleyeceğiz ve etraflı surette tetkik edeceğiz. Bir noktaya daha temas etmek isterim ki arkadaşımız müfettişler için bin lira gibi bir para göstermektedirler. Bunu kabul etmiyeceklerdir. Bütün âza ve müfettiş arkadaşlar on para almadan çalışmıştır. Ben ve hiç bir zaman bir yere giderken bana şurasını verin; burasını verin diye söylemesine imkân yoktur. Yalnız son bir vaziyethâsıl olmuştur; onu açıklıyacağım: Zonguldak meselesi. En büyük mekezlerimizden biri olan Zonguldak merkezimiz sekiz aydan beri kapalı duruyordu. Genel Merkez toplandı, benimle Seniha Hanımefendiyi vazifelendirdiler. Biz en küçük bir masraf payı ile Zonguldağa gittik ve günümüzü uzatmadan orada üç gün kaldık ve işi Vali Fahrettin Karanakçının eşinin idaresine koymağa muvaffak olduk. Burası cemiyetimize senede 19 bin lira gibi bir varidat temin eden bir şubemiz halinde faaliyetine devam mkânını buldu. Kendilerine huzurunuzda teşekkür etmeyi Genel Merkez adına borç bilirim. Cemiyetimize yakışan büyük faaliyetleri devam etmektedir.

İkinci mesele şudur: Genel Merkezin müfettiş seçmesi Cemiyetler Kanununa muhalif midir, değil midir? Eğer sayın arkadaşlar biz bunu açıklamazsak bizden sonra gelen idare heyetleri diyeceklerdir ki, bunlar içinde hukukun (H) sından da mı anlıyan yoktu ki bunu nasıl alabilirler. Bir kere kongre, müfettişi seçecek olursa müfettişlerin o kongreye raporlarını vermemesi icabeder. Kongrenin seçtiği müfettiş yaptığı teftiş neticesini bir raporla Genel Merkeze verirse bu iki fikir birbirini nakzetmiş olur. Eski madde yerindedir. Bu müfettiş maddesi üzerinde durmak doğru değildir. Kongre, müfettişini seçsin. Biz bunu yerinde görmüyoruz. Bu madde cemiyetimizin menfaatini icap ettirmez. Blâkis hiç bir menfaati icabetmez. Bilâkis etraflı düşünülürse kongrenin fevkinde bir müfettiş grupunun seçilmesi katiyen yerinde değildir.

FETHİYE KARMAN — Arkadaşlardan rica edeceğim, vaktimiz çok azdır. Bir arkadaşın söylediği bir fikri ikinci arkadaş tekrarlamasın. Esasa taallûk eden şeylerden bahsetsin.

İFFET HALİM ORUZ — Sayın arkadaşlar, evvelâ Tüzük tasarısı üzerindeki soruların tümünü cevaplandıracağım.

Lâmia arkadaşımız, Tüzük tasarısı yapılırken plânlaştırma kolunun hazırladığı esas üzerinde durularak tadilat yapılması düşünüldü mü? diye sordular. Bazı noktalarda buna göre ve icabı şekilde tadiller yapılmıştır. bazı maddelerse eskisi gibi bırakılmıştır.

Tüzüğün sık sık değiştirilmesi üzerinde duracağım: Vakıa tüzük ahkâmı zamanın inkişafına göre tegayyür eder amma, bizimki gibi tegayyür ettiği görülmemiştir. Biz her sene tüzük değiştiririz. Cemiyetimiz bu kadar is-

tikrarsız değildir, bilâkis istikrarlı bir cemiyettir.

Müjgân Ağaoğlu arkadaşımız, biz bastırduğumuz şeyleri masrafsız yaptırırız dediler. Bir cemiyetin bu türlü bir masrafı devlete yüklemesi onun masrafsız olduğunu ifade etmez. Devletin kırtasiyesi, içsisinin emeği de bir masraftır. Binaenaleyh, tadilâtı esaslı yapıp mümkün olduğu kadar bu tadilâttan gelecek seneler için vareste kalmak iktisadın da hayrınadır. Bu izahatı da verdikten sonra, üzerinde durduğumuz maddeyi ele alacağım:

Teftiş meselesi mahalli kongrelerden genel ilhamla ele alınmıştır. Plânlaştırma Kolu denetleme işinde şöyle bir cümle ilâve etmiştir: Mali ve idarî kontrol, demiştir. Denetçi hesap üzerinde durur. Biz de rapordan anladık ki, malî, idarî denetleme ortaya çıkınca iş değişir. Biz bu bakımdan mürakabede idarî denetlemeyi tamamiyle ayırmayı düşündük. Yalnız kongreler uzun zaman müfettiş meselesini ileri sürdükleri için biz bundan dolayı aldık. İkincisi: Bilirsiniz, ki devlet idaresinde dahi teftişte istiklâliyet vardır. Kongrenin teftiş heyetini seçmesinde böyle bir istiklâl havası sezilmemektedir. Denetçiler grubu vardır. Onlara malî ve idarî işleri bırakmak gibi bir durum hâsıl olmuştur. Bu vaziyet müfettişlerin Genel Kurul üzerinde nüfuzu olup olmaması meselesine arkadaşım temas etti. Bu kongrenin üstünde bir organ olarak tasavvur edilmemiştir. Tıpkı denetçilere muvazi bir organ olarak tasavvur edilmiştir. Yani Merkez Heyetiyle beraber çalışacağına şüphe yoktur. Dikkat buyurulursa maddede «merkez heyetini denetler» kaydı yoktur. Merkez heyetinden çıkan idare kurulunun tatbikatını teftiş etmek durumundadır.

Bir de maddî meseleye temas edeceğim: Biz müfettişler meselesini Kızılayda ve Çocuk Esirgeme Kurumunda olduğu gibi bir para meselesi olarak ele almadık. Mutadımızdır, hiç para işine gitmeyiz ve mümkün mertebe işlerimizi parasız görmeğe çalışırız. Hattâ düşünölmüştür ki, arkadaşlar mümkün mertebe her türlü işlerde fedakârlık etsinler, seyahatlerinde dahi bizden bir şey istemesinler. Fakat nihayet bu maddî imkâna dayanır. Nihayet bütçe komisyonunda da senevi olarak bin lira konmuş ve bunun zaruri masraflar karşılığı olması derpiş edilmiştir. Cemiyetin bünyesini sarsacak bir miktar aslâ düşünölmemiştir. Teftiş maddesi bundan ibarettir. Yani hazırlanmış olan plânlaştırma kolu raporunun ve bundan evvelki kongrelerin verdiği ilhamla bu maddeyi koymuş bulunuyoruz ve vazifesini de Genel Merkez Kurulunuzla beraber ve onların lüzumuna istinat ederek tesbit etmiş bulunuyoruz. Bu nokta üzerindeki maruzatım bundan ibarettir. Başka sorularınız olursa onlara da arzı cevap vereceğim.

MELÂHAT TÜZEL — Efendim; müfettişler Kongrece seçildiklerini ve rapor verdiklerini ve teftiş ettiklerini farz edelim. Bir kerre nereden emir alacaklardır. Bunu sormak istiyorum. Kendisine direktif verecek han-

gi makam gösterilecektir. Buna cevap verilmesini rica ediyorum.

İkinci malî kısmı; malî kısımda da bin lira gibi bir şey diyorlar. Bu bütçeye masraf olarak verilen bir şeydir. Bu sene bin olur, gelecek sene üç bin olur. Maksat müfettiş için bir masrafı bütçeye tahmil etmektir. Bunun için prensip kabul ettikten sonra, ileride bu miktar arttırılabilir. Fahri olarak bu işleri görmek prensibi vardır. Bir prensip kararı almak mecburiyetindeyiz. malî noktadan da bunun açıklanmasını istiyorum.

KIRIKKALE DELEGESİ — Umumi heyete arz edilmiş iki fikir vardır. Bunu lûtfen reyde koyalım.

İFFET HALİM ORUZ — Sayın arkadaşlarım, madde küçüktür, prensip meselesi mevcuttur. Şimdiye kadar teftişe giden arkadaşların hiç para almadıklarına kani değilim. Meselâ, İdare Heyetinden Zonguldağa giden iki arkadaş zarurî masrafları karşılığını almışlardır. Bizimki gibi memleketşumul olan bir cemiyet teftişe ihtiyacı yok mudur, elbetteki vardır.

İkinci bir nokta da şudur: Teftiş işini paralı mı yapalım, parasız mı? (Parasız sesleri) esasen böyle yapılmaktadır. Zarurî masraf işine gelince; bunda en hassas bir surette hareket edilmektedir ve bundan hariç bir şey yapılmamaktadır. Arkadaşlar cevap vermeden maddeyi bir kerre daha okuyalım.

(22 nci madde tekrar okundu)

MÜJGÂN AĞAOĞLU — Efendim; yüksek huzurunuzda bahsetmiştim. Ben ve arkadaşlarım bir çok defalar teftişe gittik. Bunların içinde İstanbulu üç defa, İzmirli üç dört defa, Manisayı 3, 4 defa teftiş ettik. Bu suretle 15, 16 merkezimizi bizzat gezip dolaştığımı hatırlıyorum. Fakat bunlardan hiç birisi için cemiyetten para almış değilim. Nihayet Zonguldağa üç gün için ve çok müşkül bir durumda gitmek mecburiyeti hasıl olunca sekiz aylık bir müddetle kapalı kalmasına tehammül edemediğimizden bir defa Zonguldak'a gitmek için bir tren parası almışızdır. bundan. Başka cebimizden para vermek suretiyle yağın yağmurda ve karda teftişlerimizi yapmak ve neticelerini bildirmek suretiyle vazifemizi yapmışızdır.

(Alkışlar)

BAŞKAN — Bunlar şahsidir. Cemiyeti daha büyük inkişafa götürebilmek için prensip kararları üzerinde uğraşıyoruz. Ve daha güzel göstermek için konuşma mevzuunu, derinliğini, genişliğini alıyoruz. Bu işte benim, senin şahsın mevzuubahis değildir. Yardımsevenler Cemiyetine faydalı olmayı düşünüyorsak, madde üzerinde konuşalım. Maddeyi okudum. Madde iki kısmı ihtiva ediyor. Brincisi Tüzük hükmüdür. O hüküm Genel Kongre kabul ettiği zaman üç müfettişin ayrılabilmesi yetkisini kongre he-

yetine vermişizdir.

İkinci olarak Genel Merkez, kongrenin seçmiş olduğu müfettişleri seçtikten sonra mademki bir Merkez veya idare heyetinden karar alacaklar, o halde bu seçilmenin kıymeti olmayacaktır, diyorlar. Şimdi müsaadenizle bu iki ciheti reylerinizle halletmek istiyorum.

MEBRURE AKSOLEY — Şahsi kelimesini lûtfen iade ediyorum. Çünkü soru üzerine cevap verdim. Onun için şahsiyata hiç geçmedim, icabına göre konuştum.

BAŞKAN — Evet efendim. Şimdi evvelâ bu kısmı reye koyacağım.

BELKİS BAYKAN — Bir nokta var, ona temas edeceğim. Bu üç müfettiş kongrece tayin edildiğine göre bir inhilâl vaki olduğu zaman onların yerine kimleri koyacağız, tekrar kongreyi mi toplıyacağız?

ALI DEMİRCAN (Kırıkale) — Söz rica ediyorum. Ben de Kırıkale Merkezi Başkanım. Vâkıa söze karışmak istemiyordum, fakat bir noktada tavzih ihtiyacını duydum.

Bu Yardımsevenler Derneği başına getirilmiş olan insanlar muhakkak ki muhit ve civarlarının itimadını kazanarak oraya getirilmişlerdir. Fakat muhakkak ihtiyaçtan vareste kimseler olmaları icap etmez. İhtiyaçlılar da olabilir. Ben de sayın hanumefendinin fikrine iştirak etmek müfettişi Genel Merkezin seçmesini rica ediyorum.

Sebebi şudur, mutlaka bunların para alıp almaması meselesi değildir. Van'da bir arkadaşta ihtiyaç olursa buradan filan arkadaş sen git demiyeceğiz, buradan tel çekilecek, oranın valisine kaymakamına münasip göreceği bir kimseye selahiyet verdireceğiz. Orada hiçbir para alınmadan bu iş yapılacaktır. Bunun için merkez kurulunun, Genel Merkez İdare Heyetinin selahiyeti olması taraftarıyım. Yoksa sayın arkadaşımızın söylediği gibi, müfettişler için yeniden mi toplanacağız. Kongre tarafından seçilmiş Merkez İdare Heyetinin emrini alacak mıdır?

ÜBEYDE ELLİ — Müfettiş olarak bendeniz de bu müessesede çalışmaktaydım. Teftişler alel usul, şahsi işlere göre ele alınan seyahatlere bağlı bulunmaktadır. İş tali derecede ele alınmaktadır. Aile ile bir yere gidildiği zaman, bu sene vaki olduğu gibi harcırah çıkarmak lüzumu meydana gelir. Bu sebeple bin liralık bir tahsisatın ayrılmasını ben de teklif etmek isterim.

İFFET HALİM ORUZ — Ubeyde Elli arkadaşımın fikrini tavzih etmek istiyorum: Eski Tüzüğün 26 ncı maddesi genel merkezin iki müfettiş seçmesi gibi bir hükmü âmirdir. Teftiş kurulunun Kongre tarafından seçilmesi ve-

ya Genel Merkez tarafından seçilmesidir. Sonra bu zaruri masraflar meselesi ortadadır. Şu kadar arkadaş, bu kadar fedakârlık etmiştir amma yine görülyüyor ki, falan zamanda da bir yol masrafını cemiyetin ihtiyar etmesine zaruret hasıl olmuştur. Kongre lütfen kararını verirken iki karar alınması lâzımdır: Ya Genel Merkez kuruluna muvazi olarak bir teftiş kurulu şeklinde veya eski maddenin ibkası şeklinde düşüneceksiniz. Bu arada bir zaruri masrafın konulmasına ya kâni olacaksınız veya olmayacaksınız.

BAŞKAN — Para meselesini yine reyinize koyacağım. Yalnız ikinci defa isteyeceğim şey; buradaki bulunan Genel Kongrenin müfettiş seçimi meselesidir. Yoksa müfettişin istifası falan gibi bir hükmü Kongremiz esas olarak kabul ediyor mu etmiyor mu? Eğer ediyorsa küçük bir hüküm gösterirsiniz. Yeniden Kongreler toplandığı zaman Genel Merkez Kongre içinde veya dışında çalışan her kimse kendisinin üç müfettiş seçebilmesi yetkisi verilecek midir, verilmeyecek midir? Kongreye bu selahiyet veriyoruz diyenler lütfen el kaldırsınlar..... (Vermiyoruz sesleri) (Anlaşılmadı sesleri) Bendeniz en açık, konuşmasını bilen bir kadınımdır.....

LAMİA ONAT — Teftiş Heyeti Genel Merkezin üzerinde ve ayrı bir kuvvet olması meselesidir ki, bu vaziyeti tarif eder halde yazılmış olursa Genel Merkezin seçeceği müfettişi Kongre seçebilir. Bunda bir mahzur yoktur.

BAŞKAN — Bunu tasrih ettikten sonra tez olan kongreye değil, idare kuruluna ve Genel Merkeze bu selâhiyetin verilmesini kabul edenler... Bu nokta kabul edilmiştir. Müşahede ve (kanaat) eynen Lâmia Onat'ın fikridir.

(Değildir sesleri)

MELÂHAT TÜZEL — Eski maddenin ibkasıdır. Eski madde 26 ncı maddedir, şimdiki 22 nci madde.

BAŞKAN — Bu eski 26 ncı maddeyi bu madde yerine kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Yalnız para meselesi açıkta kalmıştır. Bin lira kadar bir para koymuşlardır.

ALİ DEMİRCAN (Kırıkale) — Genel Kurula bu yetkiyi verdikten sonra parasız gitmek istiyeni göndermesi yerinde olur.

Genel Kurula bu yetki verildikten sonra ayrıca konmasına lüzum yoktur. Genel Kurul teftiş kararını aldıktan sonra içlerinden de parasız gitmek isteyen arkadaşları ayırır. Teftiş için ayrıca masraf ihtiyar edilmesine lüzum yoktur.

Dr. MEDİHA ELDEM — Çünkü Genel Kurulca seçilen iki mebus arkadaş veyahut gazeteci arkadaşlardan istifade ediyoruz. Zaruri masraf ola-

rak Genel Kurul tayin eder, ayrıca bir para konması taraftarı değilim.

MEBRURE AKSOLEY — Eski maddeyi kabul ettik. Bu maddeye bir hükmün daha ilâvesini teklif ediyorum. Maddeye göre Genel Kurul âzalarından gizli oyla iki kişi müfettiş seçtik. Demin izah ettiğim 35 kişilik Genel Kurul yapmış olduğu seyahatlerde gittikleri illerde arkadaşlarımızın imkân bulabilmeleri için buraya bir fıkranın ilâvesini rica edeceğim.

Gidecek olan bu arkadaşlara Genel Kurulun yetki vermesi halinde biraz daha para masraflarından kendimizi kurtarmış oluruz kanaatindeyim.

HÜRRİYET DİNÇ — Müsaade ederseniz evvelâ Kongrenin seçmiş olduğu denetçiler raporlarını Kongreye nasıl veriyorlarsa, Kongrenin seçmiş olacağı müfettişler de raporlarını da buraya vermelidirler. Halbuki Genel Merkeze vereceklerdir ki, bu bir tezattır.

Masraf mevzuuna gelince; bu yardım mevzuunda çalışan arkadaşların bütün itimat ettiğimiz tarafları onların yardım hamiyetleridir. Eğer bu yardım hamiyetinden şüphe ederek daimî müfettiş kadrosu kullanmağa lüzum görürsek bu yardım mevzuunda şüpheye düşüyoruz demektir. Zaten masraflar bütçeleşmiş vaziyettedir. Fakat mümkün olduğu kadar masraflardan kaçınmak lâzımdır.

BAŞKAN — Bütçeye konulmuş olan teftiş erkânı için ayrılmış olan bin liralık zaruri masrafın bütçeden çıkarılmasını kabul edenler... Etmiyenler... Bu paranın sarfedilmemesine karar verilmiştir. Bu okuyacağım maddelerde değişiklik yoktur. Rakam değişikliği vardır.

(Eski 24 yeni 23 ncü maddenin ilâve kısmı okundu.)

MEBRURE AKSOLEY — Bir teklif yapmışım, o maddenin altına icabederse Genel Merkez kendi üyelerine teftiş yetkisi verebilir, diye bir fıkranın ilâvesini rica etmişim.

İFFET HALİM ORUZ — Bu okuduğum eski 26 burada 25 dir.

MEBRURE AKSOLEY — Öyle bir fıkra mevcuttur.

BAŞKAN — Arkadaşın bir teklifi vardır, duydunuz, mahzur yoktur. Bu teklif tamamlayıcı bir tekliftir. Lûtfen yazıp veriniz. Konmak istenilen maddeyi ek olarak o maddenin altına ekliyoruz. Bu madde bu şekilde tamamlanmış oluyor. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

(Madde 26 eski madde 27 okundu)

İFFET HALİM ORUZ — Bu maddede (mühim) bir maddedir. Eski şeklini de okuyorum. (Eski 27 inci madde okundu) Biz aşağıdaki hüküm-

leri kaldırarak «Genel Merkez Kurulu bütün idare kurullarının merciidir diyoruz. Bundan maksat Ankara'da da ayrı bir merkezin kurulmasıdır.

BAŞKAN — Bu hususta söz söylemek isteyen arkadaş var mı? Bunu tasvibinize arz ediyorum.

FETHİYE KARMAN — Bu maddeyi tadilen teklif eden arkadaşlar bu na neden lüzum görmüşler, lütfen izah etsinler.

BELKİS BAYKAN — Biz vaktiyle diğer merkezlere muvazi olarak Ankara'da da böyle bir merkez kurulması yoluna gittik. Fakat cemiyetimiz taazzuv etmiş olarak bir esaslı varidata sahip olmadığı için bu yeni teşekkül eden Ankara merkezi bütün varidatı üzerinde topladı, Genel Merkez beslenemedi. Ondan sonra fevkalâde bir Kongre toplandı ve Ankara merkezinin lâğvına gidildi. Yani biz cemiyet hayatımızda böyle bir tecrübe geçirmiş bulunuyoruz. Eğer Genel Merkez büyük bir varidata sahip olsaydı, bunu hepimiz kabul ederdik. Malesef bu varidata sahip değildir. Buna sahip olması için senelerdenberi uğraşıyoruz. Hiçbir merkezimiz çalışıpta bize para göndermedi. Biz bunu kabul edeceğiz. Seneler sonra merkezlerimiz kuvvetlensin, lâyikeyle getirsinler, ondan sonra Ankara şubelerini açarız. Benim kanaatim bu merkezdedir.

MEBRURE AKSOLEY — Aynı şeyi söyleyecektim. Vaktiyle tecrübesini yaptık. Vatandaşlar arasında bir tedahül vücuda geldi. Ondan sonra işlerimizi kollara taksim etmek suretiyle Ankara vazifesini de üzerine almak suretiyle bu vazifeyi yürütmekteyiz. Genel Merkezin malıdır, onu da koruyacaktır. Rica ediyoruz, yapılacak olan bir il toplantısında Ankara'yı temsil eden üç arkadaşı seçmişizdir. Aynen kalmasını rica edeceğim.

EMEL GÜRLER — Mebrure Hanım şöyle bir şey söylediler: Vatandaş nereye başvuracağını bilmiyordu, dediler. Ankara'da merkez açılıp açılmaması başka bir şeydir. Fakat ben Genel Merkezi bütün şubelerin üstünde bir şey kabul ediyorum. Yardım işlerinde ve merkezlere yol gösterilmesi hususunda Genel Merkez başta gelmelidir. İane toplansın, müsamereler yapsın, bu gibi işlerle Genel Merkez alâkadar olsun. Yeni şubeler açılması hususunda o alâkadar bulunsun. Âdeta bir Genelkurmay gibi çalışsın. Ayrı bir varlık olmasını bunun için istiyoruz. Bilmiyorum, vatandaş niçin şaşırınsın.

HÜRRİYET DİNÇ — Ankara esasen merkezdir, bu vaziyette ayrıca bir Ankara merkezi kurulmasına neden lüzum görülüyor. Eğer eksik kalan bir taraf varsa bunu ayrıca kollarımız marifetiyle telâfi edebiliriz. Devlet teşkilâtında bile bugün Genel Müdürlük Merkezdedir, buna bağlı olarak bir çok müdürlükler vardır ve vilâyetlerdedirler. Ankara merkezi aynı zaman-

da bir Genel Merkez olarak lâzım gelen çalışmaları yapabilir. Şimdiye kadar eksik kalan bir taraf varsa söylesinler. Bu mevzuda selâhiyetli değilim ama, ben bu lüzuma kâni değilim.

MEBRURE AKSOLEY — Şimdi geçti, teftiş için tek bir kuruş koymadan ve vazife olarak merkezleri açmak, şubeler açmak görevini yükledik.

BAŞKAN — Bundan evvel hayır kurumları içinde Çocuk Esirgeme Kurumu da sizin gibi bir tecrübe devresi geçirmiştir. Ve Ankara şubesi diye bir merkez açtı, pek âlâ çalışıyor. Onun için mesele tavazzuh etti. Yalnız arkadaşımız izahat versinler.

MELÂHAT TÜZEL — Tavazzuh etmiş bir şekil yoktur.

BAŞKAN — Arkadaşımız izahat verecektir.

İFFET HALİM ORUZ — Memleketimizdeki Yardımsevenler Derneğinin gayesi bir hayır mevzuudur. Bunun gayesi yoksul vatandaşları korumaktır. Biz tüzük çalışmalarında Ankaranın Genel Merkezi bütün merkezlerin üstünde bir merci olarak Ankaranın gündelik işleriyle uğraşır bir organ diye düşünelim ve bilnazariye de bu böyledir, hepsinin üzerindedir. Bilhassa bir takım merkezlerin kapandığı, varidatın düştüğü gibi meselelerin ortaya çıktığı bir anda Genel Merkez Ankaranın günlük işleriyle uğraşmayacaktır. Her merkezin yaptığı gibi Ankara merkezi de hesaplarını Genel Merkeze verecektir. Bir arkadaşımızın izah ettiği gibi bu işin genelkurmaylığını Ankaradaki Genel merkez yapacaktır. Binaenaleyh tedahül eder etmez diyen arkadaşımızın tatbikî noktadan hakları olabilir. Fakat komisyonumuz «mercidir» diye bunu yazarken bu işi Ankara merkezine devri düşünmemiştir. Nitekim diğer cemiyetler Ankarada ayrı merkez açmışlar ve kreşlerini ve sairelerini bir kaç senede devretmişlerdir. Prensip kabul edilir, tatbikat safhası bundan sonra gelir.

Şahsî kanaatime gelince; bu şöyle olmak lâzımdır ki, Genel Merkez bütün merkezlerin üstünde olarak bütün memleketin hayır işleriyle uğraşabilsin. Binaenaleyh bizim kanaatimiz de Ankara merkezini ayrıca kurmağa tevafuk eder.

ALİ DEMİRCAN (Kırıkkale) — Bizim için ne bahtiyarlıktır ki işimizi gücümüzü bırakmış memleketin yardım mevzuunda yeni hamleler yaratabilmek için toplanmış, samimi olarak uğraşıyoruz. Bu çok iftihar edilecek bir şeydir. Fakat Ankara merkezinin ayrıca açılmasına gidilsin mi, gidilmesin mi, bu ayrı bir mesele halini alıyor. Genel Merkeze verelim de lüzum gördüğü şartlar dahilinde bir kaç şubesi olsun. Ben bunun taraftarı-

yım. Amma bizim münakaşa etmek istediğimiz gelirleri nasıl arttıralım, merkezler ne vaziyete gelmiştir. Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu, Yardımsevenler Derneği, 939 senesindeki felâketler halkın gözünü korkutmuştur. Bu salâhiyeti verelim, lüzum görürse bir kaç tane merkez açsın, bunun reye konmasını arz ediyorum.

MELÂHAT TÜZEL — Evvelâ arkadaşına cevap vereceğim. Genel Merkeze bu salâhiyeti verelim, Ankara'da bir merkez açılıp açılmaması meselesidir. Biz Ankara'da bir merkez açıyoruz desek ve çalışmak isteyen arkadaş olursa Genel Merkez bunu taniyacak mıdır? Siz müteşebbiş heyeti tanıyorsunuz. Binaenaleyh Ankara'da size merkez açma salâhiyetini vermiyoruz. Bunu Genel Merkez hiç bir zaman yapmıyacaktır. Halbuki Genel Merkez Ankara merkezi halinde çalışabilecek vaziyettedir. Ankara'da ayrı bir merkez açacak vaziyet yoktur. Sebebi şudur: İş yine bütçe meselesine dayanıyor. Genel Merkez varidatını nereden temin edecektir? Ben de arkadaşımın fikrine hakikaten iştirak ediyorum. Genel Merkezin bir müşavere heyeti vaziyetinde olması lâzımdır, iyi olur, fakat, varidatını kim temin edecektir? Bugün Genel Merkez bir Ankara merkezi halinde de çalıştığı için geliri vardır. Bu suretle diğer merkezlere de yardım etmek, avans vermek ve felâketlerine yetişmek durumundadır. Bunları Ankara merkezine devredersek o vakit Genel Merkezin elinde atölyeleri bulunamaz. Memleketşümül yardımlara koşacak parası da yoktur. Onun için bu işin lâakal zamanı değildir. Bu kongrede bu temenniye izhar edelim, fakat hemen bir Ankara merkezi açılın şeklinde de bir tadelâta gitmiyelim.

İFFET HALİM ORUZ — Bir açıklama yapmak istiyorum. Kim mâni olabilir, diye bir şey söylediler. Eskisi gibi kalırsa mâni hükümdür. Bizim burada yaptığımız şey istikbale matuftur. Bir nizamname meselesidir. Tâdille hükmü tamamıyla serbest bırakıyoruz. Tüzüğü tamamlamak mecburiyetindeyiz. Sayın Kırıkkale delegeşi arkadaşına cevap vermek isterim. Güzel düşünürüz amma, her şeyden evvel nizamı kurmak vaziyetindeyiz. Bu şekilde tatbik edilsin demek istemiyoruz.

MELAHAT TÜZEL — Kongrede temenni mahiyetinde tüzükte tadelât yapılmaz. Zamanı geldiği zaman bu kongremiz tadelât yapar. Yeter ki, bugün için temenni izhar edilsin. Tüzüğün tadelâtı âni hükümdür. Bugün için buna ihtiyaç olmadığına kâniyim.

KEMAL GÖKTAN — Ankara'da Genel Merkezden başka bir merkez açılması acaba cemiyetin iyiliğine midir, yoksa kötülüğüne midir? Bu noktayı arzetmek isterim.

Bugün seçeceğimiz 35 kişilik Genel Merkez üyeleri Ankara'nın çev-

resini tamamen kavramıştır. Nereden varidat sağlanabileceği gibi hususları bilmekte, imkânları ellerinde tutmaktadırlar. Şimdi ikinci bir Ankara merkezi teşkil edilecek olursa bununla cemiyetin menfaatini sakatlamış oluruz. Maddenin eskisi gibi kalması taraftarıyız.

BAŞKAN — Müsaade ediniz, şimdi Ankara Merkezinin açılıp açılmaması noktasından Tüzükte bir madde teklif edilmektedir. Bu istikbale ait bir hükümdür. Tüzüğü gözden geçirirken maddelerin içindeki bu açıklık görülmüş ve bu tamamlayıcı bir hüküm olarak konulmuştur. Mevcut Genel İdare Kurulu Ankara merkezinin açılmamasını uygun görürlerse madde onları bağlamıyacaktır.

HÜRRIYET DİNÇ — Mademki maddî durum gayrı müsaittir, neden bu maddeyi koymak suretiyle yeni bir masraf yolu açıyoruz. Varidatın noksanlığı şundan da anlaşılıyor ki, bir müfettiş tahsisatı bile münakaşalara yol açmıştır. Bugünkü şekil herhalde daha faydalı olacaktır. (Reye reye sesleri)

BAŞKAN — O halde bu maddeyi reye koyacağım. Bulunmasını isteyen hüküm doğrudan doğruya bir Ankara'da merkez açılması salâhiyetini vermektedir. Yeni Tüzükte yazıldığı şekilde kalmasını isteyen arkadaşlar lütfen el kaldırsın. Aksini koymağa lüzum yoktur. Ekseriyet buradadır.

(Madde - 27 eski madde - 28)

Değişiklik bu maddede eski maddenin (E) fıkrası şu şekilde idi. Yeni şekli tekrar okutuyorum.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Madde 28 eski 29, madde 30 eski madde 31 okundu)

BAŞKAN — Mütalâa var mı? Bir sayman yardımcısı eklenmiştir. İşlerin daha kolay çıkması için (Eski madde 32, yeni 31 okundu)

Bir (Nezaret) kelimesi konulmuştur, murakabe yapıyor demektir.

(Madde 32 - Eski madde 34 - okundu)

BAŞKAN — Kabul edilmiştir.

(Eski madde 35 ve 36 okundu)

SENİHA HAKMAN — Eski maddeler okunuyor, vaktimiz darlaşmıştır. Yalnız değiştirilen maddeler okunsun.

BAŞKAN — Değişen madde olarak yalnız 41 nci madde vardır. Onu

okutuyorum.

(Eski 41 nci maddenin yeni şekli okundu)

BAŞKAN — İfadede muğlaklık vardı, bu düzeltilmiştir.

KEMAL GÖKTAN — Ben bir takrir verdim, bu maddeye taalluk ediyor. Derneğimizin Genel toplantısına üç defa iştirak edenler üye olmasalar da söz sahibi olabilsinler ve rey verebilsinler mahiyetindedir.

BAŞKAN — Arkadaşımız diyorlar ki, üç defa kendi vilâyetlerinden delege olarak seçilen arkadaşlar dördüncü sene de buraya gelecek olurlarsa Kongre ile alâkalanabilsinler, hem söz hakları ve hem de rey hakları olsun.. Ne dersiniz efendim?

MÜJGÂN AĞAOĞLU — Sayın delegelerin söz hakkı vardır. Fakat üç defa üst üste Kongreye iştirak etmiyen arkadaşlar üyelik hakkını haiz değildir. Bu nizamın haricine çıkılmaktadır, bu mümkün değildir. Bir delege mütalâa serd etmek ister, fakat söz hakkına haiz değildir. Yüksek Kongrenizin görüşü ne merkezdedir?

İFFET HALİM ORUZ — Ben de bir açıklama yapmak isterim. Bu işi demokratik usullere göre yürütmeğe çalıştık ve bu esas üzerinde yürüdük. Bunların hakları aslında kalacaktır, fikrini aykırı görüyoruz.

HÜRRIYET DİNÇ — Görüşmelerden istifade etmek bakımından söz hakkını verelim. Bunun üzerinde dikkatinizi çekmek isterim. Evvelce müracaat ederse rey hakkına da selâhiyet verelim.

MEBRURE AKSOLEY — Ben biraz ileri gideceğim. Böyle üç defa vilâyetini temsil etmiş ve sonra da cemiyetin mesaisine kıymet vererek tekrar katılmış bir vatandaş bize hitap etmek isterse onu memnuniyetle dinleriz. Fakat rey hakkı nizamnamenin tayin ettiği şekilde merkez üyeleriyle delegelere aittir. Kanaatimce söz hakkı mevcut olmalıdır.

BAŞKAN — Bu tebellür eden fikirlere göre herhangi bir vatandaş cemiyetin hayatıyeti üzerinde söz söylemek üzere Başkanlıktan söz isteyebilsin, fakat rey hakkı tüzüğe bağlı olduğu için rey vermesin şeklindeki teklifi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul edilmiştir. Bunu bir fıkra halinde maddenin altına ekliyeceğiz efendim.

İFFET HALİM ORUZ — Sene esasını değiştirdiğimiz için, eski metinde şubeler Kasım, merkezler Aralık ayında toplanır, diye yazılı iken halen şubeler Kongrelerini Aralık, merkezler Şubat ayının ilk haftasında yaparlar, diye bir tadilât yapılmıştır. Merkez ve şubeler kongrelerini geç yaptıklarına göre eskiye nazaran faaliyet raporlarını ve hesap raporu

elbette ki, Genel Merkeze göndereceklerdir.. O zaman Genel Merkez Kongre zamanıyla ikisi arasında çok az zaman kalıyor.

İFFET HALİM ORUZ — Sayın arkadaşınız izah ettiği gibi İdare Kurulu yetkisiz kalıyor. Bunu düzelttik. Bunun düzeltilmesi lâzım geliyordu. Tatbikatte gördük ki, Kongreler daima geç yapılmaktadır. Onun için arkadaşlarımız tam zamanında yapacak olurlarsa Şubat ve Mart arasında geniş zaman vardır.

MELAHAT TÜZEL — Bu tebaruz etsin.

İFFET HALİM ORUZ — Bir de eski ellinci maddede değişiklik yapılmıştır.

MUZAFFER URAS — Yeni yıl için İdare Kurulu ve müfettişleri seçer, demesi lâzımdır. Eski 44 ncü maddenin de müfettişler kısmı unutulmuştur. Geçen sene mevcuttu. Burada yoktur. Onun için ilâvesini rica edeceğim.

BAŞKAN — Teklif kabul ediliyor. Tamamlayıcı bir fikirdir. Eski 44 ncü maddenin üçüncü fıkrasına (müfettişleri ve denetçileri seçer) şeklinde ilâve ediyoruz.

(Son madde okundu)

BAŞKAN — Geçen sene de bu madde üzerinde konuşulmuştu. Her nasılsa tüzüğe çekilirken biraz muhtasarca çekilmiş. Tüzük Komisyonu arkadaşları geçen seneki zabıtlardan da istifade ederek bu tavzihi yapmışlardır. Bunu da geçiyoruz efendim.

Tüzük Komisyonu raporunun ve tasarısının müzakeresi bitmiştir. Şimdi heyeti umumiyesini reye koyuyorum: Şimdi müzakere edilip kabul edilen esaslar tamamıyla mahfuz kalmak şartıyla redaksiyonun yapılması noktasından Komisyona selâhiyet verilecektir. Bu kayıtla Tüzüğün tümünü kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Elimizdeki gündeme göre iki işimiz daha kalmıştır. Bir tanesi yeni İdare Kurulunun seçilmesidir. İkincisi de serbest dilekler mevzuudur.

Saat bir buçuğa geliyor. Müsaade ederseniz bir saat öğle tâtili yapalım, bir saat sonra toplanalım. Bu zaman zarfında kâğıtları..... (Şimdi toplanalım sesleri)

MÜJGÂN AĞAOĞLU — Delegeler Dilek Komisyonunda geniş bir surette görüşmüşlerdir. Yalnız diyorlar ki derhal seçime geçelim. Gayet demokratik usuldür. Listeler aleni olarak hazırlanmıştır. Elinize hatırlatmak kabilinden verilmiştir. Baştan beni silersiniz. Bu işe çok çok emek

vermişimdir. Çok yorgunum, kimi isterseniz ilâve edersiniz.

BAŞKAN — Bir iki şey öğrenmek lâzımdır. Bütün delege arkadaşlar dilekte bulduklarına göre ben kendi isimlerini okuyarak yazmış oldukları kâğıtları geri alacağım. Kâğıtlar hatırlatmak kabilinden diye söylemişti. Müjgân Aġaoġlu arkadaşımız. Bu kâğıtlar herkese deġildir. Bu seġimi açık oyla mı yapalım, kapalı oyla mı yapalım. (Kapalı oyla sesleri)

Bunun için bir tasnif heyeti lâzımdır. Müsaadeniz ederseniz üçer kişiden iki heyet olması için altı arkadaş istiyoruz.

MÜJGÂN AġAOĖLU — (Başkanlık divanındaki üç arkadaş teklif ediyorum.

BAŞKAN — Daha üç kişi istiyorum.

(Muzaffer Uras, Hürriyet Dinç ve Sinöp Delegeşi Kâmran Şeker sesleri)

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul edilmiştir.

KEMAL GÖKTAN — Namzet olarak teklif edilen listeye Nami Ünalın alınmasını teklif ediyorum.

BAŞKAN — Bir listenin arkadaşlara dağıtılmış olduğunu görüyorum. Bu liste tamamıyla bir hatırlatma kabilindedir. Arkadaşlar istedikleri namzetlere reylerini verebilirler. Bunu tasriha dahi lüzum yoktur zannediyorum.

MÜJGÂN AġAOĖLU — İstiyen arkadaş istediğinin ismini silerek yerine münasip gördüğünü yazabilir. Münasip görürseniz bu listede adları bulunanların takdimi isteniyor. Siz adlarını okursanız ben de birer birer takdim ederim.

(Namzet listesindekilerin takdimi merasimi yapıldı)

BAŞKAN — Lûtfen oylarınızı kullanınız.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN — Tasnif sonuna kadar oturumu kapatıyorum.

ÜÇÜNCÜ OTURUM AÇILMA SAATİ : 1,40

BAŞKAN — Oturum açılmıştır. Seçilen arkadaşların adlarını okuyorum.

Nilüfer Akçaoġlu, Nevin Arıcan, Nedret Atav, Meliha Akçay, Belkıs Dursun, Melek Erbilen, Kemal Göktan, İnayet Gökbel, Seniha Hakman, Zeynep İlkar, Dr. Esat Oktay, Lâmia Onat, Asım Ruacan, Kebuter San, Nevber Sönmez, Fahrünissa Tanaçan, Atife Timur, Güzin Tugay, Ayşe Tu-

nalı, Leman Tümer, Nilüfer Gürsoy, Halide Nusret Zorlutuna, Muallâ Işıksel, Fuat Seyhun, Mehveş Aksalur, Fethiye Karman, Mebrure Aksoley, Nafiz Aytun, Türkân Berker, Dr. Mediha Eldem, Emel Gürler, Nejat Taşer, Melâhat Tüzel, Nimet Yazıcılar. Müjgân Ağaoğlu

KONGRE BAŞKANI HASENE ILGAZ — 1950 yılı kongresi burada sona ermiş bulunuyor. Yurdun uzak köşelerinden gelen delege arkadaşlarımızla ve Genel Merkez Kurulu arkadaşlarımıza başarılar diler ve bizlerle beraber kongreyi sonuna kadar feragatla takip eden derneğimiz kurucularından büyük yardımsever Reşide Bayara huzurunuzda en samimi hislerimle teşekkürler eder; hepinize yeniden başarılar dilerim (Alkışlar).

REŞİDE BAYAR, CUMHURREİSİ EŞİ — Kıymetli arkadaşlar, Yardımsevenler Derneğini yıllardan sonra çok büyümüş ve çok gelişmiş buldum. Burada kadın yardımseverliğinin hakikî ruhunu yakından ve yeniden gördüm. Hepinizi bu çalışmalarınızdan dolayı tekrar tekrar tebrik ederim. Aranıza gelip devamlı çalışmak isterim. Sıhhatim buna müsait değildir (Bekleriz sesleri). İnşaallah fırsat buldukça gelirim. Hepinizi sevgiyle selâmlar, muvaffakiyetler dilerim. (Sürekli alkışlar).

Kendilerine başarılar dilerim. Kongreyi kapatıyorum

Kapanma saati: 1, 45